

Vilniaus apskrities Adomo Mickevičiaus viešoji biblioteka

2015 metų veiklos ataskaita

2016 m. vasario 10 d., Vilnius

Turinys

Vilniaus apskrities Adomo Mickevičiaus viešosios bibliotekos svarbiausi 2015 m. įvykiai	3
<i>Minėtas bibliotekos 65 metų jubiliejaus</i>	3
<i>Atidaryta Vaikų biblioteka</i>	7
<i>Įgyvendinti projektai regione</i>	9
<i>Minėtos Adomo Mickevičiaus 160-osios mirties metinės</i>	16
Siekta vartotojams teikiamų paslaugų geros kokybės.....	18
<i>Įgyvendintos skaitymo skatinimo, informacinės ir edukacinės programos – naujos veiklos formos</i>	21
<i>Šiuolaikinė kraštotyros veikla bibliotekoje</i>	25
Gerintas informacijos prieinamumas	26
<i>Bibliotekos fondų atnaujinimas ir papildymas</i>	26
<i>Dokumentų atranka ir nurašymas</i>	28
<i>IPS formavimas ir duomenų bazių panaudojimas</i>	30
<i>Dokumentų skaitmeninimo veikla</i>	30
<i>Seni/ar reti dokumentai bibliotekoje</i>	31
<i>Dovanojamų leidinių priėmimas, saugojimas, paskirstymas ir išvežiojimas Lietuvos apskričių ir savivaldybių bibliotekoms</i>	35
Gerinta bibliotekų paslaugų kokybė nustatytoje teritorijoje.....	36
<i>Bibliotekininkų kvalifikacijos kėlimo renginių organizavimas</i>	37
<i>Atliktų tyrimų rezultatų pristatymas</i>	40
<i>Įvykdytos tarpbibliotekinio skolinimo užklauskos, gautos iš kitų bibliotekų</i>	44
<i>Atstovavimas ir bendradarbiavimas</i>	44
Vykdyta Valstybės kultūros įstaigų infrastruktūros plėtros programa.....	45
2016 metų bibliotekos veiklos prioritetai.....	46

Vilniaus apskrities Adomo Mickevičiaus viešosios bibliotekos svarbiausi 2015 m. įvykiai

2015 metais Vilniaus apskrities Adomo Mickevičiaus viešosios bibliotekos (toliau tekste – VAVB ir biblioteka) pagrindiniai ir išskirtiniai įvykiai yra:

❖ I ketv. po rekonstrukcijos, užtrukusios keturis metus, atidaryta Vaikų biblioteka. Vaikų bibliotekos erdvės suplanuotos pagal bendrą „Žinių sodą“ koncepciją, atitinka skaitytojų poreikius, lankytojų amžiaus grupes, vykdomas veiklas ir suformuotą fondą. Įkurtos bibliotekos erdvės: „Kūrybinė laboratorija“, „Po skliautu – susitikimų vieta“, „Labirintas“ (abonementas), „Vaikystės pieva“ (0+), „Obelynas“ (7+) ir „@vilys“ (interneto skaitykla).

❖ II-IV ketv. minėtas bibliotekos 65 m. jubiliejus. Šiam įvykiui įamžinti, buvo nuspręsta įgyvendinti komunikacinę kampaniją socialiniuose tinkluose, dalyvauti bendruose Apskričių viešųjų bibliotekų asociacijos įgyvendinamuose projektuose ir organizuoti kultūros renginius bibliotekoje.

❖ III ketv. – įgyvendinti projektai regione. Biblioteka 2015 m. įgyvendino 13 projektų, kurie buvo orientuoti į regiono bibliotekų paslaugų prieinamumo didinimą.

❖ IV ketv. minėtas Adomo Mickevičiaus 160-osios mirties metinės – kurtos parodos, įgyvendinta komunikacinė kampanija, projektas, kurio metu sukurta virtuali Adomo Mickevičiaus galerija mickevicius.amb.lt. ir įgyvendintos kitos veiklos.

Įgyvendinant Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos nustatytus strateginius tikslus, biblioteka gerino skaitytojų aptarnavimo kokybę ir informacijos prieinamumą bei stiprino bibliotekos regioninę veiklą.

Minėtas bibliotekos 65 metų jubiliejus

Pokyčiai bibliotekoje per 65 metus visuomenei socialiniuose tinkluose buvo pristatyti nuotraukų reportažais su paaiškinimais keliomis temomis:

✓ **Bibliotekos istorija**

„1955 m. minint 100-ąsias Adomo Mickevičiaus mirties metines, bibliotekai suteikiamas šio poeto vardas.“

„Biblioteka švenčia gimtadienį. 1950 m. rudenį įsteigta ir pradėjo veikti Vilniaus sritinė biblioteka. Ji laikinai prisiglaudė 20 kv. m. patalpoje tuometinio Vilniaus srities kultūros-švietimo įstaigų komiteto Tarybos patalpose (dabar Rašytojų g. 40). Pradėtas formuoti bibliotekos personalas. Spalio mėn. bibliotekoje dirbo jau 16 darbuotojų.“

„Biblioteka - gyva, nuolat besikeičianti. Per 65-erius gyvavimo metus kelis kartus keitėsi jos organizacinė struktūra. Esminiai pokyčiai vyko 1992 m. kuomet buvo sumažintas darbuotojų skaičius, panaikinti (Kraštotyros, TBA, Jaunimo) ir/ar sujungti kai kurie bibliotekos skyriai. Kiti ryškūs pokyčiai vyko 2011-2012 m., kai įgyvendinant dabartinę organizacinę struktūrą atskiri struktūriniai padaliniai (11 skyrių) sujungti į 4 centrus.“

✓ Bibliotekos rekonstrukcija

„1988 m. rugpjūčio mėn. iškėlus gyventojus iš pastate buvusių butų, garsi Lenkijos restauravimo firma BUDIMEX pradėjo bibliotekos patalpų rekonstrukcijos darbus.

1988 m. pab. ir 1989 m. vyko smarki „kova“ tarp paminklosaugininkų ir bibliotekos bei jos rėmėjų dėl rekonstrukcijos projekto ir bibliotekos patalpų ateities.

Kiekviena rekonstrukcija reiškia, kad knygos bibliotekininkų ir bibliotekos draugų rankomis kelias iš vienos vietos į kitą.“

„1964 m. įsteigtas Vaikų literatūros skyrius, ilgą laiką veikęs Antakalnio g. 116. 1977 m. Vaikų literatūros skyrius įsikūrė Trakų g. 12, kur yra iki šiol. 2015 m. vasario 9 d. skaitytojams duris atvėrė atnaujinta Vaikų biblioteka.“

✓ Bibliotekos paslaugos

„1993 m. sausio mėn. biblioteka įsigijo pirmąjį kompiuterį.

1998 m. spalio 1 d. atidaryta Informacinė skaitykla. Čia įrengtos 5 kompiuterizuotos darbo vietos skaitytojams, suteikiama galimybė už atitinkamą mokestį naudotis internetu.

Šiuo metu bibliotekoje yra 14 kompiuterizuotų darbo vietų su vieša interneto prieiga (10 - Informacinėje skaitykloje, 4 - Vaikų bibliotekoje), organizuojami kompiuterinio raštingumo mokymai gyventojams, skaitytojai gali dirbti savo kompiuteriais, veikia bevielis internetas.“

„Nuo 2002 m. bibliotekoje kuriamas kompiuterinis katalogas (nuo 2004 m. juo gali naudotis visi lankytojai).

Šiuo metu bibliotekos elektroniniame kataloge galima rasti 96 proc. bibliotekoje esančių leidinių.“

2015 m. spalio 13-14 d. Šiaulių apskrities Povilo Višinskio viešojoje bibliotekoje vyko apskričių viešųjų bibliotekų asociacijos organizuojama tarptautinė konferencija „Apskričių viešosios bibliotekos Europoje: sinergija, bendradarbiavimas ir sąveika informacijos ir kultūros infrastruktūroje“, skirta apskričių viešųjų bibliotekų veiklos 65-mečiui paminėti, pristatant

bibliotekas, kaip tvarias institucijas, dalyvaujančias ir kuriančias regionų informacijos ir kultūros infrastruktūroje.

Konferencijoje dalyvavo ir pranešimus skaitė VAVB darbuotojai: Petras Zurlys ir Laura Juchnevič moderavo pranešimų sekcijas, Žilvinas Beliauskas skaitė pranešimą „Nuolatinis lankstumas inovatyvių veiklos formų paieškose – Vilniaus žydų viešosios bibliotekos patirtis“, Neringa Androšiūnaitė Pecha Kucha sesijoje pristatė projektą „#MŪSŪKRAŠTAS. Apie žmones ir vietas“.

Atidaryta Vaikų biblioteka

2015 m. vasario 6 d. Vaikų bibliotekos atidarymo renginyje dalyvavo Lietuvos Respublikos kultūros ministras Šarūnas Birutis, atstovai iš Lietuvos Respublikos kultūros ir švietimo ministerijų, mokyklų ir darželių, bibliotekų, leidyklų, VšĮ „Lietuvos paminklai“, UAB „Kortas“, bibliotekos globėjai aktorai, dainininkai, anksčiau dirbę ir

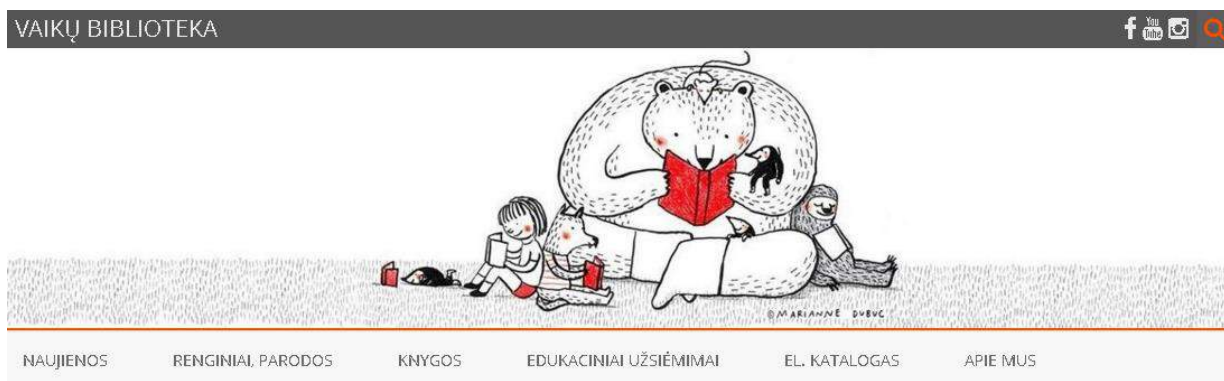
dabartiniai darbuotojai, bibliotekos rėmėjai, kaimynai ir kt. Bibliotekos direktorius Petras Zurlys ir svečiai perkirpo simbolinę juostelę, renginį vedė Skaitytojų aptarnavimo centro vadovė (toliau – SAC) vadovė Aldona Jeleniauskienė.

2015 m. vasario 9 d. Vaikų biblioteka buvo atidaryta lankytojams ir skaitytojams. Nuo atidarymo dienos, per 2015 m., Vaikų bibliotekoje apsilankė 41 767 fiz. lankytojai (tai keturis kartus daugiau nei 2014 m., kai biblioteka buvo rekonstruojama ir lankytojai aptarnaujami tik iš dalies – 2014 m. Vaikų literatūros sektoriuje apsilankė 10 917 fiz. lankytojų). Didelė lankytojų dalis – Vaikų bibliotekos skaitymo skatinimo, informacinių ir edukacinių užsiėmimų dalyviai. Iš viso Vaikų bibliotekoje įvyko 183 tokie renginiai, lankytojams pasiūlytos naujos arba atnaujintos edukacinės programos „Knygų lobis“, „Ar gerai pažįsti Vilnių?“, „Atgijusi knygutė“, „Sveiki, štai ir aš“. Kita vertus, per 2015 m. nebuvo pasiektas planuotas registruotų vartotojų skaičius – buvo užsibrėžta 2 500, tačiau užsiregistravo 2 226 vartotojai. Skaitytojų aptarnavimo centras šią situaciją aiškina užsitęsusia bibliotekos rekonstrukcija: per ketverius rekonstrukcijos metus susiformavo nauja vaikų skaitytojų karta, tikėtina, kad jie ir jų tėvai nežino apie Vaikų bibliotekos paslaugas, o buvę bibliotekos skaitytojai lankosi kitose bibliotekose. Taip pat 2015 m. Vaikų biblioteka, kaip ir visa

biblioteka, nedirbo šeštadieniais, todėl kai kurios šeimos su mažais vaikais neturėjo galimybės apsilankyti naujoje bibliotekoje.

2015 m. atidarytos ne tik rekonstruotos bibliotekos erdvės, bet ir atnaujinta Vaikų bibliotekos virtuali erdvė. Tinklaraštis vaikai.amb.lt metų pabaigoje tapo šviesesnis, labiau struktūruotas, išskirtos pagrindinės Vaikų bibliotekos paslaugos (1 pav. Vaikų bibliotekos tinklaraštis).

1 pav. Vaikų bibliotekos tinklaraštis

2015 m. Vaikų bibliotekos tinklaraštį aplankė 4 514 virtualūs lankytojai. Taip pat 2015 m. projekto metu atnaujintas skaitymo skatinimo edukacinis žaidimas „Knygų lobis“ (2 pav. Edukacinis žaidimas „Knygų lobis“). Pakito ne tik tinklaraščio struktūra, bet ir buvo sukurtos dar dvi (be skaitymo skatinimo „Knygų lobis“) edukacinės programos „Informacijos vandenynas“ ir „Aštuonkojų spąstai“.

2 pav. Edukacinis žaidimas „Knygų lobis“

2015 m. Knygų lobio programoje ir kituose renginiuose dalyvavo daugiau nei 3 tūkst. lankytojų iš daugiau kaip 20 Vilniaus miesto darželių ir 30 pradinųjų mokyklų.

Vaikų bibliotekos atidarymas – vienas ryškiausių visos bibliotekos įvykių 2015 m., kuris pasižymėjo aktyvia veikla, dideliu išorinių auditorijų susidomėjimu ir kokybišku vartotojų aptarnavimu (3 pav. Pagrindinis Vaikų literatūros sektoriaus veiklos rezultatų pokyčiai 2014-2015 m.). Atidarytoje Vaikų bibliotekoje teikiamos visos skaitytojams skirtos paslaugos, taip pat eksperimento tvarka pradėta teikti leidinių rezervavimo (leidinių, išduotų kitiems skaitytojams) paslauga.

3 pav. Pagrindinis Vaikų literatūros sektoriaus veiklos rezultatų pokyčiai 2014-2015 m.

Vertinimo kriterijus	2014 m. rezultatas	2015 m. rezultatas	Skirtumas proc.
1. Lankytojų skaičius	15 939	55 604	261 proc.
1.1. Fiziniai lankytojai	10 917	41 767	283 proc.
1.2. Virtualūs lankytojai	5 022	13 837	176 proc.
1.2.1. Tinklaraštis vaikai.amb.lt	5 022	4 514	10 proc.
1.2.2. Edukacinis žaidimas „Knygų lobis“	Nėra duomenų	9 323	-
2. Registruoti vartotojai	2 148	2 226	4 proc.
2.1. Perregistruoti vartotojai	1882	549	-70 proc.
2.2. Naujai užregistruoti vartotojai	266	1677	530 proc.
3. Dokumentų išduotis	28 290	47 943	69 proc.

Galima teigti, kad tai buvo iliustracija, kaip gali atrodyti visos bibliotekos rezultatai po rekonstrukcijos, todėl tikimasi įvairių veiklų rezultatų pagerėjimo keliais kartais.

Įgyvendinti projektai regione

2015 m. buvo vykdoma fondoieška, teikiami ir įgyvendinami regioniniai, nacionaliniai ir tarptautiniai **projektai** (1 lentelė. 2015 m. įgyvendinti ir parengti projektai). Didžioji dalis projektų teikti finansavimui iš dalies Lietuvos kultūros tarybai pagal skelbiamus kvietimus priemonėms ir programoms įgyvendinti.

2015 m. biblioteka įgyvendino 2013 m. startavusį „Grundtvig senjorų-savanorių“ tarptautinį projektą „Meeting People, Carrying Cultures“. 2015 m. bibliotekoje savanorytės programą atliko senjorai-savanoriai iš Vokietijos Jochen ir Peter (4 pav. Bibliotekos savanoriai iš Vokietijos). Po to savanoriai pasikeitė – dvi senjorės-savanorės iš Lietuvos Irena ir Vida vyko pas projekto partnerį į Nordenham miesto biblioteką Vokietijoje. Penkių savanorytės savaitių išpūdžiai fiksuoti projektui sukurtame tinklaraštyje <https://kulturbegegnung.wordpress.com/>. Savanorytės programos sudarytos iš kultūrinių, socialinių, skaitymo skatinimo veiklų, savanoriai susipažino su bibliotekų bendruomenėmis, kitos šalies kultūra. Viena iš originaliausių savanorių veiklų – socialiniuose tinkluose organizuotas konkursas #lentynukė (5 pav. Konkursas „#lentynukė“).

4 pav. *Bibliotekos savanoriai iš Vokietijos*

5 pav. *Konkursas „#lentynukė“*

1 lentelė. 2015 m. įgyvendinti ir parengti projektai

I	Įgyvendinti projektai	Fondas	Rezultatai	Iliustracija
1.	Vietiniai (Bibliotekos)			
1.1.	„Leidinio „Pasižvalgymai po Vilnių: miesto mikrorajonai“ leidyba ir pristatymas jaunimui, II tęstinio projekto dalis“	<i>Lietuvos kultūros taryba</i>	Išleistas bibliotekos leidinys „Pasižvalgymai po Vilnių: miesto mikrorajonai“	
2.	Regioniniai			
2.1.	„Bibliotekų specialistų mokymai“ (2015 m.) (Dalyvauta projekto partnerių teisėmis LNB projekte)	<i>Lietuvos kultūros taryba</i>	Apmokyti 456 Vilniaus regiono bibliotekų specialistai	
2.2.	„Knygų lobis II“ - vaikų ir jaunimo medijų ir informacinio raštingumo ugdymas naudojant naujas skaitmenines technologijas	<i>Lietuvos kultūros taryba</i>	Atnaujintas edukacinis žaidimas Knygų lobis (knygulobis.amb.lt) ir įvyko edukaciniai užsiėmimai regiono bibliotekose	

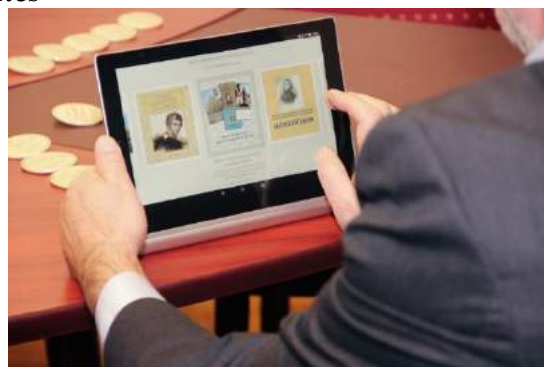
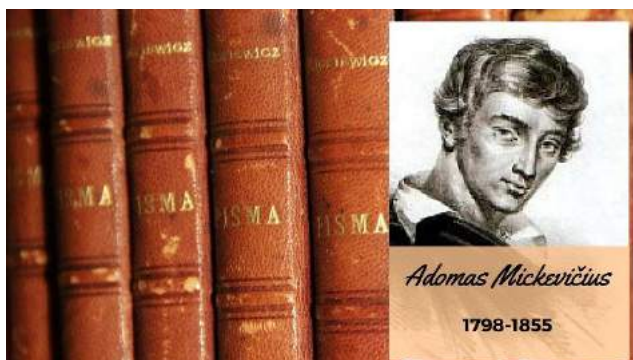
2.3.	„Urbanistinio stiliaus skaitymo festivalis "(Re):StArT: skaitymas ar tamsa“	Lietuvos kultūros taryba	Suorganizuotas Skaitymo festivalis, kuris vyko du savaitgalius iš eilės (4 dienos). Daugiau nei 40 renginių apsilankė apie 2000 lankytojų	
2.4.	Mokymų programa „Vilnios krašto kultūros paveldo raiška: skaitmeninio turinio kūrimas ir sklaida“ (Dalyvauta projekto partnerio teisėmis Vilnios krašto bibliotekų asociacijos projekte)	Lietuvos kultūros taryba	8 renginių metų (64 akad. val.) apmokyti 188 Vilniaus regiono kultūros ir švietimo specialistai.	
2.5.	#MŪSŪKRAŠTAS: Alytaus ir Vilniaus bendruomenių tapatumo ugdymas bibliotekose	Projektas Bibliotekos pažangai 2	Įvyko projekto atidarymas ir pradėti Vilnios vartų tinklalapio atnaujinimo darbai	
2.6.	„Mokyklų bibliotekininkų atstovavimo gebėjimų stiprinimas“	Lietuvos kultūros taryba	Įgyvendinta 40 akad. val. mokymų programa, apmokyti 47 mokyklų bibliotekų specialistai. Parengta mokymų medžiaga „Gerieji atstovavimo mokyklų bibliotekoms pavyzdžiai“	

2.7.	„Interaktyvios teminės parodos skirtos nacionalinės lietuvių literatūros sklaidai ir aktualizavimui“	Lietuvos kultūros taryba	Sukurti 6 interaktyvūs stendai su QR kodais: vaikams, jaunimui, apie regioninę ir tautinę literatūrą ir 2 stendai apie lietuvių literatūros klasiką.	
2.8.	„160 Adomo Mickevičiaus atminties metų: virtuali galerija parodoms apie laikotarpį, biografiją, amžininkus ir kūrybą“	Lietuvos kultūros taryba	Sukurta virtuali Adomo Mickevičiaus galerija mickevicius.amb.lt, sukurtos 4 virtualios parodos, vykdyta edukacija vaikams, atliktas Mickevičiaus fondo tyrimas	
2.9.	„Švenčiame kosmose ir tvarte... su Gendručiu Morkūnu“	Lietuvos kultūros taryba	Organizuotos kūrybinės dirbtuvės, piešinių ir esė (Bernardinai.lt iniciatyva) konkursai, pristatyta L. Žutautės iliustracijų paroda, bibliotekose veikė knygų paroda, projektas pabaigtas spektakliu „Švęsti kosmose ir tvarte“ (VšĮ Teatro ir muzikos idėjos)	
3.	Nacionaliniai	-	-	-
4.	Tarptautiniai			

4.1.	<i>Grundtvig senjorų-savanorių projektas</i>	<i>Švietimo mainų paramos fondas</i>	Įgyvendinta senjorų-savanorių savanorystės programa Lietuvoje ir kuruoti du senjorai-savanoriai iš Lietuvos Vokietijoje	
4.2.	<i>„Adragogy: virtual learning environment for librarians“</i>	Programos „Erasmus+“ 2 pagrindinio veiksmo (KA2) suaugusių švietimo sektoriaus strateginės partnerystės projektas	Projekto veiklos prasidėjo 2015 m. rudenį, pasirašytos sutartys. Projektas įgyvendinamas 2 metus.	
II	Paruošti projektai	Fondas		
1.	Vietiniai (Bibliotekos)			
1.1.	<i>„Knygų lobis II“ - vaikų ir jaunimo medijų ir informacinio raštingumo ugdymas naudojant naujas skaitmenines technologijas.</i>	<i>Lietuvos kultūros taryba</i>		
2.	Regioniniai			
2.1.	<i>„Bibliotekų specialistų mokymai“ (2016 m.)</i>	<i>Lietuvos kultūros taryba</i>		
2.2.	<i>„160 Adomo Mickevičiaus atminties metų: virtuali erdvė parodoms apie laikotarpį, biografiją, amžininkus ir kūrybą“</i>	<i>Lietuvos kultūros taryba</i>		
2.3.	<i>„Mokyklų bibliotekininkų atstovavimo gebėjimų stiprinimas“</i>	<i>Lietuvos kultūros taryba</i>		
2.4.	<i>Projektas Gendručio Morkūno atminimui</i>	<i>Lietuvos kultūros taryba</i>		
2.5.	<i>„„Na ta, geltonais viršeliais knyga...“ – bibliotekų skaitymo skatinimo projektas vaikams ir jaunimui“.</i>	<i>Lietuvos kultūros taryba</i>		

2.6.	<i>#MŪSUŲKRAŠTAS: Alytaus ir Vilniaus bendruomenių tapatumo ugdymas bibliotekose</i>	<i>Lietuvos kultūros taryba</i>		
2.7.	<i>„Skaitymo festivalis 2016 m.: visuomenės skaitymo skatinimo renginių programa (II)</i>	<i>Lietuvos kultūros taryba</i>		
2.8.	<i>„Keliojanti literatūrinė vaistinė“</i>	<i>Lietuvos kultūros taryba</i>		
2.9.	<i>„Mokymų programa mokyklų bibliotekininkams „Naujos technologijos ir nauji skaitymo skatinimo būdai skaitmeninio amžiaus čia buvusiems“</i>	<i>Lietuvos kultūros taryba</i>		
2.10.	<i>„Skaitymo naktys bibliotekoj: vaikų ir jaunimo skaitymo skatinimas kitaip“</i>	<i>Lietuvos kultūros taryba</i>		
2.11.	<i>„Vilniaus regiono bibliotekos tinkle: internetinių svetainių atnaujinimas, kūrimas ir pritaikymas neįgaliesiems“</i>	<i>Lietuvos kultūros taryba</i>		
3.	Nacionaliniai	-	-	-
4.	Tarptautiniai			
4.1.	<i>„Žodžiai ir vietos - Austrijų literatūra“.</i>	Projektas pateiktas Erasmus+ programos 1 pagrindinio veiksmo konkursui		
4.2.	<i>„Andragogy: virtual learning environment for librarians“</i>	Programos „Erasmus+“ 2 pagrindinio veiksmo (KA2) suaugusių švietimo sektoriaus strateginės partnerystės projektas		

Minėtos Adomo Mickevičiaus 160-osios mirties metinės

VAVB Adomo Mickevičiaus vardas suteiktas 1955 m. Po 60 m., 2015 m., bibliotekoje paminėtos 160-osios Adomo Mickevičiaus mirties metinės:

- ❖ Vaikų bibliotekos erdvėse veikė jaunosios kartos tapytojos Agnės Palilionytės (1982 m.) tapybos paroda „Šušu šalyje“;

- ❖ Surengtos 9 (stendinės ir virtualios) poeto gyvenimą ir kūrybą populiarinančios parodos;

- ❖ Organizuota poezijos popietė „O, duok, jaunyste, man sparnus!“ Popietėje poeto eiles skaitė Jono Pauliaus II gimnazijos moksleiviai;

- ❖ Parengtos virtualios parodos „Adomo Mickevičiaus gyvenimo pėdsakais Vilniuje (parengė Nijolė Sisaitė) ir „Adomo Mickevičiaus atminimo ženklai Vilniuje“ (parengė J. Lazauskaitė, D. Dainienė); „Paslaptinga kolekcija bibliotekoje: Mickevičiana“ (parengė T. Grigorčenkienė),

- ❖ Įgyvendintas projektas „160 Adomo Mickevičiaus atminties metų: virtuali galerija parodoms apie laikotarpį, biografiją, amžininkus ir kūrybą“ (Lietuvos kultūros taryba rėmė iš dalies);

- ❖ Sukurta virtuali galerija (<http://mickevicius.amb.lt>), skirta Adomui Mickevičiui, į kurią perkeltos visos anksčiau ir projekto metu sukurtos virtualios parodos (10 vnt.);

- ❖ Atliktas Mickevičianos fondo tyrimas (tyrėja Edita Sėdaitytė, atsiliepimą pateikė prof. dr. Arvydas Pacevičius);

- ❖ Virtualios galerijos atidarymo renginio dieną (2015 m. gruodžio 11 d.), pristatyta analizė „Adomo Mickevičiaus fenomenas – gyvenimo ir kūrybinės veiklos atodangos“ (pristatė Vilniaus universiteto literatūros antropologijos magistrantė Agnė Jočytė);

- ❖ 2015 m. suskaitmenintas 651 Mickevičianos fondo dokumentų fragmentas ir puslapiai;

- ❖ 2015 metais Mickevičianos fondas pasipildė 75 fiz. vnt. (51 pav.). Iš jų – 63 fiz. vnt. iš Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos (toliau – LNB) paramos. Seniausias identifikuotas dokumentas – 1858 metais Varšuvoje išleisti atsiminimai apie Adomo Mickevičiaus gyvenimą – „Wójcicki, K. Wł. Wspomnienie o życiu Adama Mickiewicza“;

- ❖ Vienas iš įdomesnių leidinių – Paryžiuje 1867 metais išleista knyga „Drames polonais d'Adam Mickiewicz“ su sūnaus Vladislavo įvadu. Tačiau jos vertę dar pakelia spaudas, kuris leidžia suprasti,

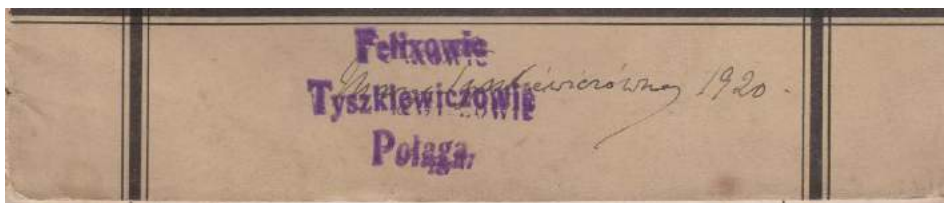
jog ši knyga priklausė grafui Feliksui Tiškevičiui: Feliksowie Tyszkiewiczowie Biruta (6 pav. Grafo Felikso Tiškevičiaus spaudas)

6 pav. Grafo Felikso Tiškevičiaus spaudas

Tai pačiai kolekcijai priklausė ir „Mowa przy sprowadzeniu zwłok ś.p. Adama Mickiewicza powiedziana w czasie Nabożeństwa w Katedrze na Wawelu dnia 4 Lipca 1890 roku“ (išleista Krokuvoje 1890 m.). Joje yra kiek kitoks spaudas: „Felixowie Tyszkiewiczowie. Poląga,“ bei vienos iš F. Tiškevičiaus dukrų Marijos Tiškevičiūtės parašas su data. Kurios tiksliai (Marijos Teresės ar Marijos Kristinos) nustatyti kol kas nepavyko (7 pav. Grafo Felikso Tiškevičiaus spaudas 2).

7 pav. Grafo Felikso Tiškevičiaus spaudas 2

2015 m., minint poeto mirties metines, buvo skirta daug dėmesio jo kūrybos ir asmenybės populiarinimui. Šios veiklos yra tęstinės, todėl ir kitais metais planuoja įgyvendinti šią veiklos kryptį.

Siekta vartotojams teikiamų paslaugų geros kokybės

2015 m., dirbant rekonstrukcijos sąlygomis, buvo skirtas didelis dėmesys bibliotekos lankytojų kokybiškam aptarnavimui. Bibliotekos rekonstrukcija – nepatogumas, tačiau ne trukdis lankytojams naudotis bibliotekos paslaugomis. Ypač po Vaikų bibliotekos atidarymo, 2015 m. pastebimas apsilankymų skaičiaus didėjimas (8 pav. VAVB 2014-2015 m. lankytojų skaičius ketvirčiais).

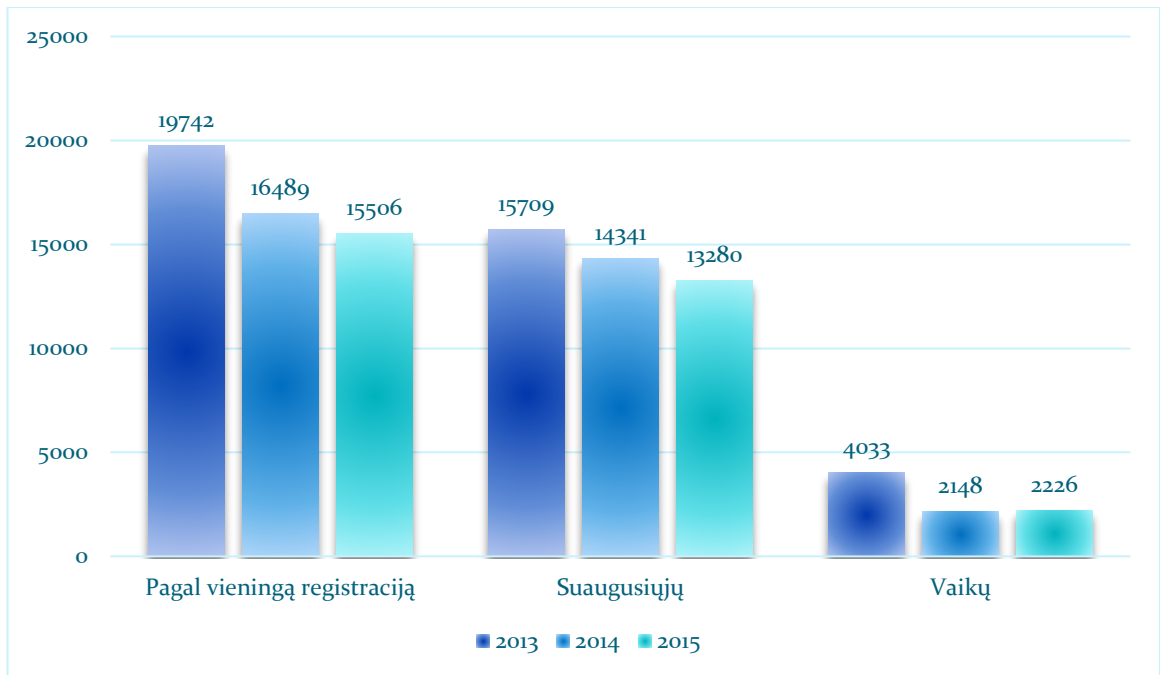
8 pav. VAVB 2014-2015 m. lankytojų skaičius ketvirčiais

Nors keturis kartus padidėjo Vaikų bibliotekos lankomumas, tačiau labiausiai lankomas išliko bibliotekos abonementas (108 tūkst. lankytojų). Lankytojų skaičius Informacijos (internetu) skaitykloje buvo pasiektas kaip planuota (planuota – 11 000, rezultatas – 11 163), nors vasaros metu skaitykla buvo uždaryta profilaktikai. Bendras fizinių lankytojų skaičius bibliotekoje buvo **202 553**. Tai yra vidutiniškai **753** lankytojai per dieną

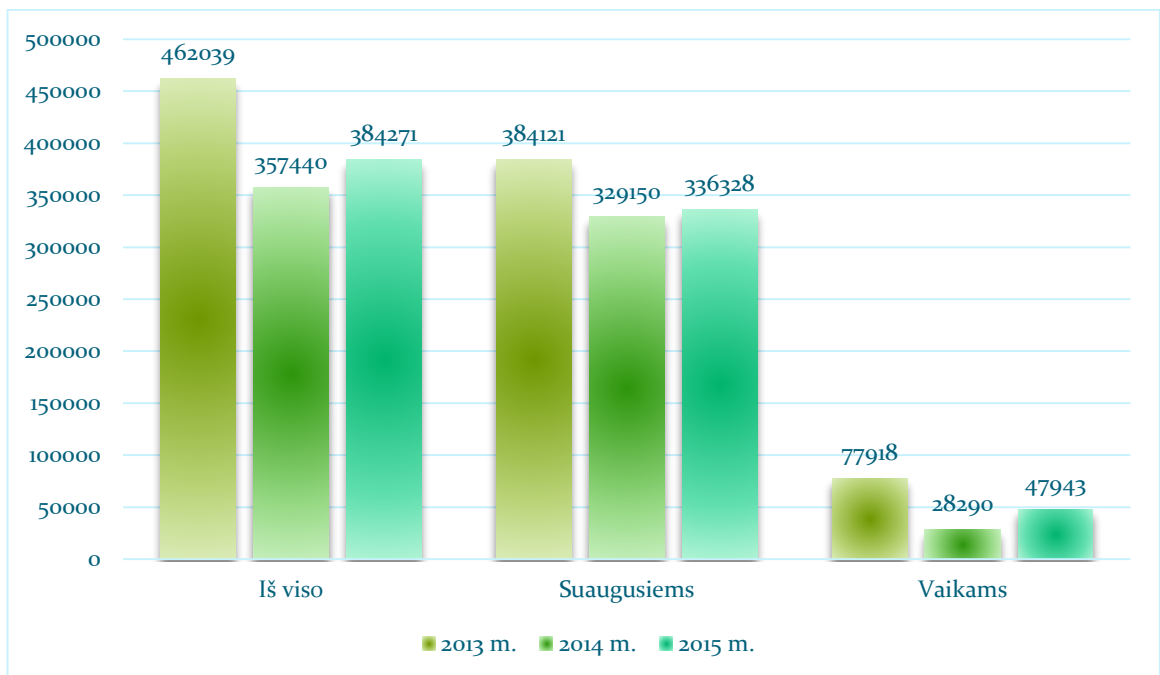
Deja, didėjantis fizinių apsilankymų skaičius neužtikrina didėjančio registruotų vartotojų skaičiaus. 2015 m. persiregistravo ir naujai užsiregistravo **15 506** vartotojai (iš jų 4 785 vartotojai nauji). Bendras registruotų vartotojų skaičius 2015 metais palyginus su 2014 metais sumažėjo 6 % (9 pav. Registruotų vartotojų skaičius 2013-2015 m.).

9 pav. Registruotų vartotojų skaičius 2013-2015 m.

Dokumentų išduotis 2015 m. nežymiai padidėjo – **384 271** egz., tai yra 8 % daugiau nei 2014 m. (10 pav. Dokumentų išduotis 2013-2015 m.).

10 pav. Dokumentų išduotis 2013-2015 m.

Apsilankymų skaičius bibliotekos virtualioje erdvėje panašus į apsilankymų skaičių fizinėje aplinkoje – 2015 m. bibliotekos interneto svetainėje ir kituose tinklalapiuose apsilankė **227 217** virtualūs lankytojai. Biblioteka nuolat tobulina sukurtas virtualias erdves, įsikuria naujose platformose ir socialiniuose tinkluose. Šiuo metu kuruojama 13 bibliotekos virtualių erdvių, iš kurių populiariausia kraštotyrinė duomenų bazė „Vilnijos vartai“ (93 616 virtualūs apsilankymai).

Virtualios erdvės naudotos ne tik lankytojų informavimui apie bibliotekos veiklą (11 pav. Bibliotekos renginių kalendoriaus pavyzdys), bet ir edukacijai, skaitymo skatinimui. Bibliotekos tinklalapiai ir socialiniai tinklai naudojami bibliotekos komunikacijos kampanijų įgyvendinimui, pavyzdžiui, Bibliotekų savaitei buvo pristatyta kampanija „Skaitytojas“ (12 pav. *Bibliotekų savaitės komunikacijos kampanijos „Skaitytojai“ pavyzdys*).

11 pav. Bibliotekos renginių kalendoriaus pavyzdys

12 pav. Bibliotekų savaitės komunikacijos kampanijos „Skaitytojai“ pavyzdys

Bendrai vertinant bibliotekos apsilankymų skaičių 2015 m., pastebimi teigiami pokyčiai – iš viso sulaukta 19 % lankytojų daugiau nei 2014 m. (13 pav. Fizinį ir virtualių apsilankymų skaičius 2012-2015 m.).

13 pav. *Fizinių ir virtualių apsilankymų bibliotekoje skaičius 2012-2015 m.*

Kriterijaus pavadinimas	Pasiekta reikšmė				
	2015 metai	2014 metai	Skirtumas %	2013 metai	2012 metai
Fizinių apsilankymų skaičius	202 553	166 461	+22	217 870	167 422
Virtualių apsilankymų skaičius	227 217	193 431	+18	204 855	201 947
Fizinių ir virtualių apsilankymų skaičius (iš viso)	429 770	359 892	+19	422 725	369 369

Siekiant užtikrinti tvarką bibliotekoje ir skaitytojų saugumą, bibliotekoje į darbą priimtas apsaugos darbuotojas. Tai pagerino darbuotojų ir skaitytojų darbo sąlygas: apsaugos darbuotojas dirba prevencinį darbą su senamiesčio benamiais, vėlyvą rudenį ir žiemą mėgstančiais glaustis bibliotekos prieigose, laiptinėse, skaityklose, auklėja juos ir prašo laikytis higienos normų, nurodo Vilniuje esančias vietas, kuriose sudarytos sąlygos benamiams palaikyti asmens higieną ir pernaktoti, taip pat išspręstas nepageidaujamų neblaivių asmenų lankymasis skaityklose.

2016 m. planuojama išlaikyti ir pagerinti teikiamų paslaugų kokybę bibliotekos rekonstrukcijos sąlygomis.

Įgyvendintos skaitymo skatinimo, informacinės ir edukacinės programos – naujos veiklos formos

2015 metais įgyvendintos **7 skaitymo skatinimo programos** (2 ikimokyklinio amžiaus, 1 paauglių grupės vaikams, 4 suaugusiems) ir programų priemonės. Paminėtini organizuoti tęstiniai renginių ciklai suaugusiems „Vilniaus kraštas: daugiakultūriškumo kontekstai“, „Adomas Mickevičius ir jo amžininkai“, renginiai, skirti Austrijai, šveicarų ir Lichtenšteino kunigaikštystės kultūros sklaidai.

Aktyvią veiklą tęsė 2 skaitytojų klubai: lietuvių (veiklą koordinavo kultūrinių renginių organizatorė Rūta Skorupskaitė) ir vokiečių k. (veiklą koordinavo vyriausioji bibliotekininkė Karmela Rudaitienė). Susitikimų metu aptariamos skaitytos knygos, dalinamasi literatūrinio gyvenimo naujienomis ir įvykiais.

2015 m. vienas didžiausių skaitymo skatinimo renginių, įvykusių bibliotekoje, – **Skaitymo festivalis**. Skaitymo festivalis finansuotas iš projekto lėšų (iš dalies rėmė Lietuvos kultūros taryba), įgyvendinta aktyvi fondoieška, surasta naujų partnerių, bendradarbiauta su regiono bibliotekomis. Skaitymo festivalis įvyko rugsėjo 11-12 d., 18-19 d. VAVB vidiniame kieme. Skaitymo festivalio šūkis: „Pakibai? Ateik į biblioteką!“ (14 pav. Skaitymo festivalio 2015 m. plakatas). Bibliotekos

14 pav. Skaitymo festivalio 2015 m.

vidiniame kieme suplanuotos keturios erdvės, kuriose įgyvendinta keturių dienų programa: „Literatūrinė vaistinė“, Susitikimų gatvė, Išmanioji skaitykla su „Vyturiu“, Knygos scena.

Literatūrinė vaistinė – bibliotekinių programos dalis, kurioje festivalio lankytojams buvo pasiūlyti knygų receptai ir sudaryta galimybė užsiregistruoti bei pasiskolinti leidinius į namus (15 pav. Literatūrinė vaistinės knygų receptai).

Susitikimų erdvė – projekto partnerių ir rėmėjų erdvė, kurioje jie turėjo galimybę prisistatyti. Susitikimų erdvėje vyko renginiai, kultūros paslaugų pristatymai, stendiniai pranešimai.

Skaitymo erdvė įkurta kartu su partneriu leidykla „Vyturis“. Lankytojams buvo sudaryta galimybė patogiai po atviru dangumi skaityti elektronines knygas,

vartyti periodiką, taip pat skaitymo erdvėje vyko pokalbiai ir grupinis darbas.

15 pav. Literatūrinė vaistinės knygų receptai

Knygos scenoje pasirodė profesionalai aktoriai ir muzikantai jaunimui bei jaunimas pristatė savo kuriamą turinį, vyko skaitymai, dainuojamosios poezijos pasirodymai, grota muzika ir atlikti

muzikavimai, pristatyti spektakliai, suorganizuoti kiti jaunimo pasirodymai (16 pav. Knygos scenos pasirodymai: Silent Blast Band ir Knygos teatras).

16 pav. Knygos scenos pasirodymai: Silent Blast Band ir Knygos teatras

Iš viso Skaitymo festivalio metu įvyko daugiau nei 40 renginių, apsilankė apie 2 000 lankytojų, užsiregistravo 62 nauji skaitytojai, į namus išduotos 38 knygos. Veiklos tęsiamos ir po festivalio: sulaukta didelio susidomėjimo iš dalyvių, partnerių ir rėmėjų, todėl parengtas Skaitymo festivalio projektas 2016 m.; sukurta nauja programa „Literatūrinė vaistinė“, kuri 2016 m. bus pristatyta regione; bibliotekos erdvės atsidarė naujų formatų renginiams, pvz., slėmo vakarams; sukurta ir palaikoma internetinė svetainės programa festivalis.amb.lt.

Naujų skaitymo skatinimo ir kultūros renginių formatų paieškoje buvo ir **Vilniaus žydų viešoji biblioteka** (įgyvendino Vilniaus žydų viešosios bibliotekos labdaros ir paramos fondo projektą). 2015 m. organizuotos Žydų kultūros dienos Žagarėje (rugsėjo 9-11 d.), kuriose įvyko daugiau nei 20 renginių ir apsilankė apie 400 lankytojų (17 pav. Žydų kultūros dienos Žagarėje).

17 pav. Žydų kultūros dienos Žagarėje

Taip pat visus metus daug dėmesio skirta palaikyti ryšius su bibliotekos išorinėmis auditorijomis – kurtos įvairios komunikacijos priemonės (informacija bibliotekos tinklaraštyje, FB, laišakai skaitytojams, tiesioginis bendravimas ir kt.), skaitytojai informuojami apie bibliotekos įvykius ir naujienas, paslaugas, šventinėmis dienomis stengiamasi juos pamaloninti įvairiomis staigmenomis, linkėjimais (18 pav. Švenčių komunikacijos kampanijos priemonės 2015 m.). Šią veiklą vykdo bibliotekos Ryšių su visuomene darbo grupė, priemones kuria ryšių su visuomene specialistė Gerda Putnaitė, dailininkė Kristina Karvelytė ir kiti darbo grupės nariai.

18 pav. Švenčių komunikacijos kampanijos priemonės 2015 m.

Iš įgyvendintų **7 informacinių ir edukacinių programų** kaip 2015 m. reikšmingiausiomis galima būtų įvardinti darbą su kurčiaisiais ir neprigirdinčiaisiais bei darbą su benamiais. 2013 m. pradėtas aktyvus darbas siekiant bibliotekos paslaugas priartinti kurtiesiems davė ženklių rezultatų: jei 2013 m. bibliotekoje lankėsi tik penki suaugusieji klausos negalią turintys žmonės, tai 2015 m. bibliotekoje skaitė 20 kurčiųjų. Taip pat tęsiamas bendradarbiavimas su Vilniaus nakvynės namais. 2015 metais šių namų biblioteka papildyta knygomis iš bibliotekos „Mainų lentynos“.

2015 m. buvo tęsiami gyventojų **kompiuterinio raštingumo mokymai**. Atsižvelgiant į gyventojų poreikius, diktuojamus kintančios aplinkos, kompiuterinio raštingumo mokymų programa praplėsta 6 naujomis temomis: „Word pažengusiems“, „Prezi“, „Power Point“, „Excel“, „Socialinės programėlės“, „Elektroninė bankininkystė“ (veda „Swedbank“ darbuotojai). Labiausiai pasiteisino „Word pažengusiems“, „Prezi“, „Power Point“, „Socialinės programėlės“ mokymų programos. Gyventojai mokomi el. bankininkystės, internetu užsiregistruoti pas gydytoją, atsiskaityti už komunalines paslaugas, naudotis el. transporto tvarkaraščiais ir t.t. Taip pat mokymų dalyviai supažindinti su bibliotekos paslaugomis, mokomi naudotis el. katalogais, užsisakyti knygas bibliotekoje.

Informacija apie kompiuterinio raštingumo kursus buvo pateikta bibliotekos interneto svetainėje, sukurti plakatai, lankstinukai. Spausdintos informacijos pateikimas skelbimų stenduose, skaityklose ir kitose skaitytojų aptarnavimo vietose ypač pasiteisino – dauguma kursų dalyvių internetu iki mokymų nesinaudojo, todėl informacija jiems buvo nepasiekiamo (19 pav. Kvietimas dalyvauti kompiuterinio raštingumo mokymuose, 2015 m.).

19 pav. Kvietimas dalyvauti kompiuterinio raštingumo mokymuose, 2015 m.

Nors bibliotekos viešos interneto paslaugos teikimą apsunkino rekonstrukcijos darbai ir vasaros metu atlikta profilaktika, paslaugos populiarumas nekrenta – 2015 m. įvyko 11 163 seansai. Taip pat lankytojai rinkosi į organizuotus atnaujintus informacinių technologijų mokymus (dalyvavo 247 dalyviai), naudojami bibliotekininkų konsultacijomis (konsultacijoms skirta 250 valandų).

Šiuolaikinė kraštotyros veikla bibliotekoje

2015 m. bibliotekos kraštotyros veikla buvo ypač aktyvi. 2015 m. įgyvendinti du kraštotyros projektai: 1. Bibliotekos pažangai 2 projektas, kurio metu atnaujinama kraštotyros duomenų bazė „Vilnijos vartai“ ir 2. Lietuvos kultūros tarybos dalinai finansuotas knygos „Pasižvalgymai po Vilnių“ leidybos projektas.

2015 m. išleistame spalvotame 1000 egz. leidinyje „Pasižvalgymai po Vilnių“ yra surinkta informacija apie 60 Vilniaus vietovių ir 21 Vilniaus seniūniją. Parengti tekstai – publikacijų santraukos, parengtos pasinaudojant įvairių autorių, rašiusių apie Vilnių, darbais. Jie nurodomi prie kiekvieno teksto pateikiamuose literatūros sąrašuose. Leidinys iliustruotas šių dienų nuotraukomis ir senąja ikonografija, saugoma Lietuvos muziejuose ir bibliotekose. Leidinio tekstai, prieš jiems pasiekiant spaudą, buvo pristatomi elektroninėje knygoje ir visą vasarą kiekvieną savaitę publikuojami straipsniais internetiniame portale „Made in Vilnius“.

Planuojama atnaujinti kraštotyros duomenų bazė „Vilnijos vartai“ kiekvienais metais tampa vis įdomesnė ir populiareesnė: 2015 m. svetainėje apsilankė 93 616 virtualūs lankytojai (2014 m. – 74 831). Tešiami darbai rengiant kraštotyros turinio duomenų bazę „Vilnijos vartai“¹ – 2015 metais parengti 37 tekstai (37 biogramos; 80 p. A4 formatu) ir 323 bibliografiniai įrašai, redaguota 470 p. A4 formatu tekstų, suskaitmeninta 54 p. dokumentų, įkelta 69 viršelių vaizdai, 42 (90 p.) biogramos, 71 (123 p.) vietovių tekstų. Aktualinant duomenų bazės turinį, socialinio tinklo „Vilnijos vartai“ paskyroje buvo paskelbti 513 įrašai.

2015 m. vyr. metodininkės Ritos Paliukaitės-Medeckienės atliktame tyrime „Kraštotyros informacijos poreikis bei panaudojimo perspektyvos Alytaus ir Vilniaus apskrityse“ buvo apibendrinta, kad vartotojai yra patenkinti bibliotekos rengiama ir pristatoma kraštotyros informacija, tačiau pageidautų naujų internetinės svetainės funkcionalumų, galimybės dalyvauti kraštotyros informacijos kūrimo. Siekiant tobulinti kraštotyros veiklą bibliotekoje, 2016 m. bus atnaujinta „Vilnijos vartų“ internetinė svetainė.

Gerintas informacijos prieinamumas

2015 metai bibliotekos dokumentų fondas toliau mažėjo – metų pabaigos duomenimis, fondą sudarė **480 341** fiz. vnt., **188 578** pavadinimų leidinių, prenumeruota **121** pav. (**996** fiz. vnt.) periodinių leidinių. Bibliotekos dokumentų fondo nurašoma daugiau nei gaunama naujų leidinių, tačiau fondo atnaujinimo koeficientas yra **2,14**, o fondo apyvartos – **1,24**, kas rodo optimalų bibliotekos fondo atnaujinimą (gavimą ir nurašymą) bei fondo panaudojimą. Tokia tendencija numatoma ir 2016 m.

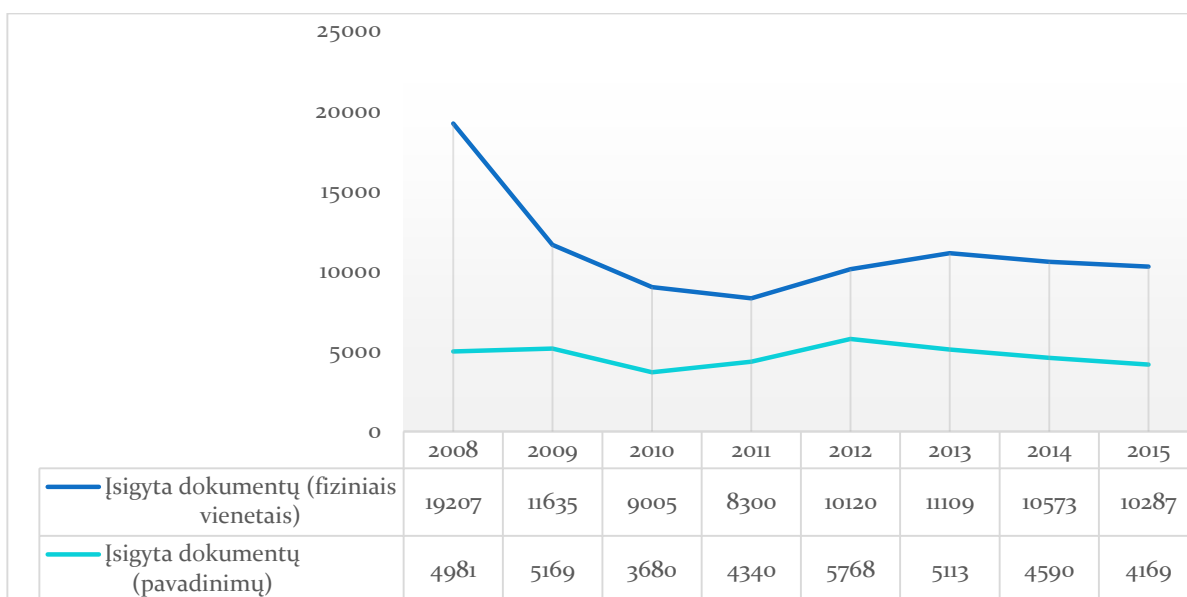
Bibliotekoje 2015 m. buvo prenumeruojama **15** licencijuotų duomenų bazių, **6** testuojamos duomenų bazės, **1** LIBIS Bibliotekos elektroninis katalogas ir **1** kraštotyros turinio duomenų bazė (pristatyti „Vilnijos vartai“).

Bibliotekos fondų atnaujinimas ir papildymas

2015 metais bibliotekos fondų atnaujinimui ir jų papildymui buvo įsigyta **4 169** pav., **10 287** fiz. vnt. dokumentų (20 pav. Dokumentų fondo atnaujinimas (įsigyta dokumentų) 2008-2015 metais (fiz. vnt. ir pav.)).

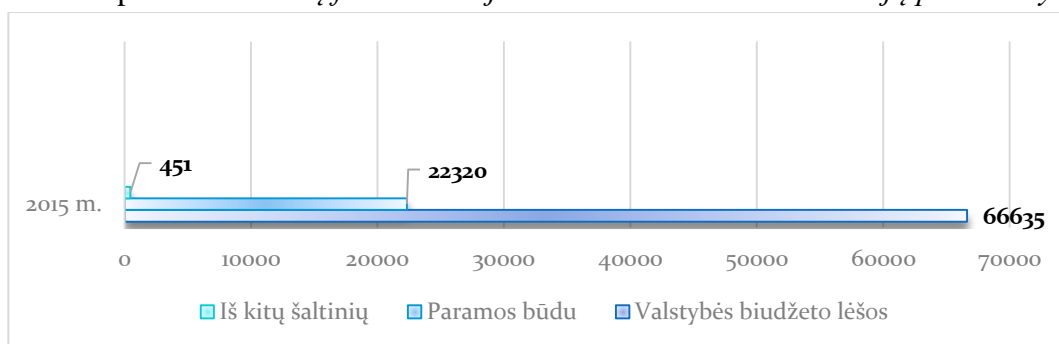
¹ Vilniaus apskrities Adomo Mickevičiaus viešosios bibliotekos ir Vilniaus apskrities savivaldybių viešųjų bibliotekų įgyvendinamas bendras projektas, kurio tikslas – integruoti internete Vilniaus apskrities kraštotyros informaciją ir kraštotyros dokumentus; projekto pradžia – 2008 m.; <http://www.vilnijosvartai.lt/>

20 pav. Dokumentų fondo atnaujinimas (įsigyta dokumentų) 2008-2015 metais (fiz. vnt. ir pav.)

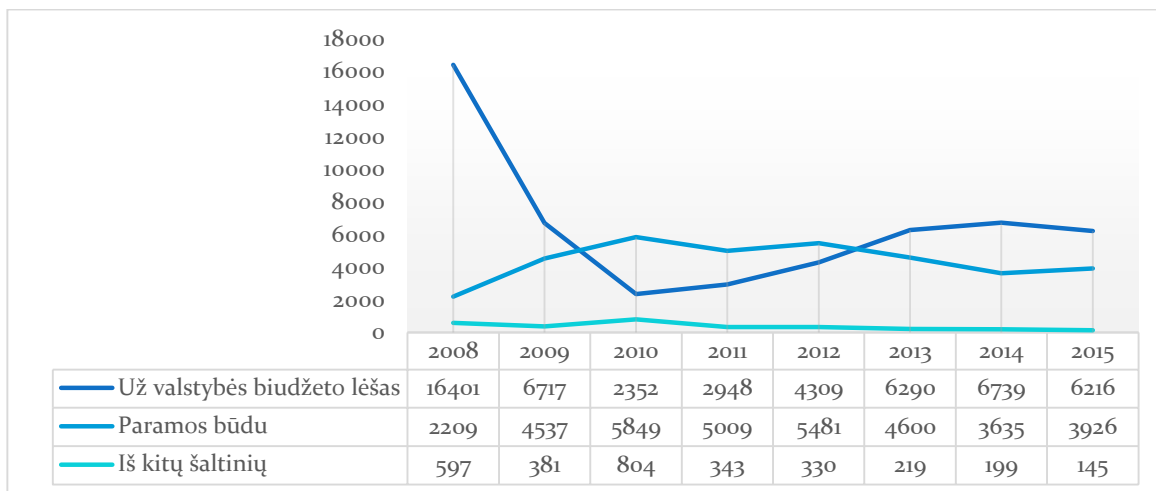
2015 m. didžiausia dalis dokumentų fondo atnaujinimui buvo skirta iš gautų biudžeto lėšų (66 635 Eur) (21 pav. Dokumentų fondo atnaujinimo šaltiniai 2015 metais ir jų pasiskirstymas (Eur)).

21 pav. Dokumentų fondo atnaujinimo šaltiniai 2015 metais ir jų pasiskirstymas (Eur)

2015 m. vidutinė dokumento pirkimo kaina buvo **11,86** Eur, knygos vidutinė – **9,25** Eur, todėl už skirtą biudžeto lėšų dalį buvo įsigyta 6 216 fiz. vnt. leidinių (dokumentai ir prenumerata). Paramos būdu gauta 3 926 fiz. vnt.: 1 380 fiz. vnt. iš anonimų (fizinių asmenų), 104 fiz. vnt. iš leidyklų; 187 fiz. vnt. iš Šanchajaus bibliotekos; 75 fiz. vnt. iš Lenkijos ambasados; 408 fiz. vnt. iš LNB; 316 fiz. vnt. iš Kultūros tarybos; taip pat po keletą dokumentų gauta iš kitų įstaigų, institucijų, organizacijų (22 pav. Dokumentų fondo atnaujinimo šaltiniai 2008-2015 metais (fiz. vnt.)).

22 pav. Dokumentų fondo atnaujinimo šaltiniai 2008-2015 metais (fiz. vnt.)

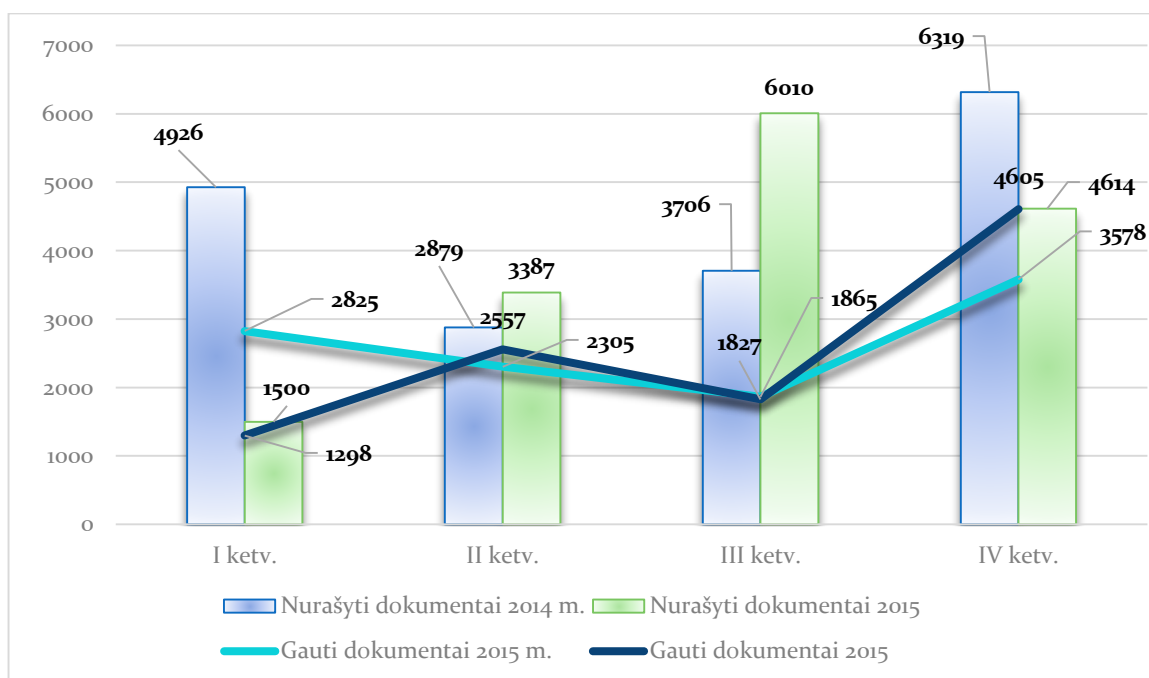

2015 metais iš LNB (iš Šv. Jurgio bažnyčioje esančių fondų) buvo 408 gauti dokumentai. Šiais dokumentais pildomi Retų leidinių, Mickevičianos, Regiono fondai. Taip pat bibliotekoje kaupiamos, saugomos ir tvarkomos žymių žmonių asmeninės bibliotekos – 2015 m. atrinktos ir bibliotekoje pradėtos tvarkyti kalbininko Ipolito Ledo asmeninės bibliotekos knygos.

Dokumentų atranka ir nurašymas

Rekonstruojant biblioteką, aktyviai ruošiamas bibliotekos dokumentų fondas – skiriamas didelis dėmesys dokumentų atrankai ir dokumentų nurašymui (23 pav. VAVB 2014-2015 m. dokumentų gavimas ir nurašymas ketvirčiais).

23 pav. VAVB 2014-2015 m. dokumentų gavimas ir nurašymas ketvirčiais

Iš viso 2015 m. buvo nurašyta **15 511** fiz. vnt. (**3 773** pav.) dokumentų. Daugiausia nurašyta susidėvėjusių dokumentų, praradusių aktualumą (didžioji dalis – dubletiniai egzemplioriai) (24 pav. Dokumentų nurašymas pagal priežastis 2013-2015 m.).

24 pav. *Dokumentų nurašymas pagal priežastis 2013-2015 m.*

Nurašymo priežastys	2015 m. rodiklis	Procentas nuo fondo	2014 m. rodiklis	Procentas nuo fondo	2013 m. rodiklis	Procentas nuo fondo
Susidėvėję	5 576	1,1	6 867	1,4	5 777	1,2
Praradę aktualumą	9 832	2,0	10 822	2,2	19 001	3,3
Vartotojų prarasti	103	0,02	141	0,1	187	0,1

Pagal dokumentų rūšis didžiausias kiekis nurašytas:

Knygų – 14 184 fiz. vnt.

Serialinių leidinių – 1 311 fiz. vnt.

Pagal temas (UDK):

Grožinė 9 235 fiz. vnt.

3 – 1652 fiz. vnt.;

8 – 1093 fiz. vnt.;

6 – 1097 fiz. vnt.;

0 – 697 fiz. vnt

Kalbomis:

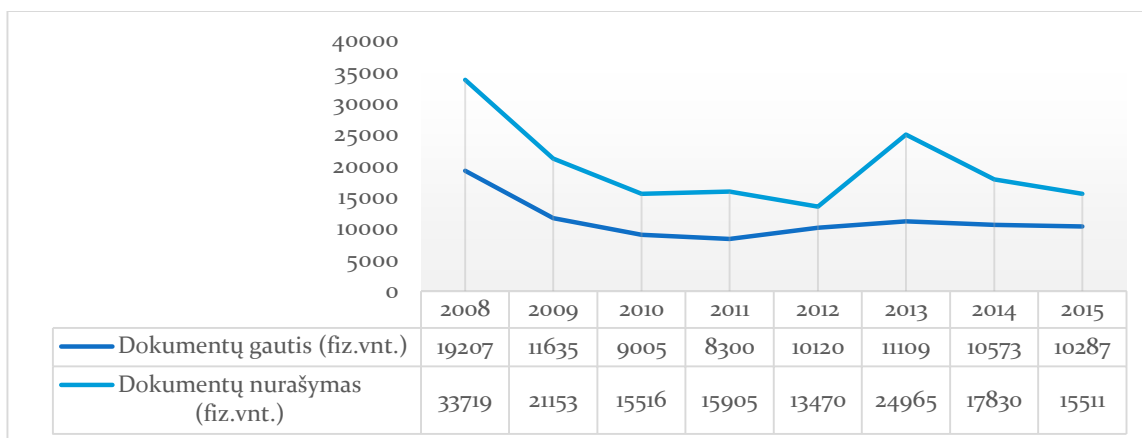
lietuvių kalba – 7887 fiz. vnt.;

rusų kalba – 3615 fiz. vnt.;

lenkų kalba – 2807 fiz. vnt.

Bibliotekos siekis – paruošti bibliotekos dokumentų fondą prieš atidarant rekonstruotą biblioteką, todėl (nors 2013-2014 m. matomas nurašomų dokumentų fondo mažėjimas) bibliotekos fondo nurašymas yra didesnis nei gautis (25 pav. Dokumentų fondo papildymas ir nurašymas 2008-2015 metais (fiz. vnt.)).

25 pav. Dokumentų fondo papildymas ir nurašymas 2008-2015 metais (fiz. vnt.)

IPS formavimas ir duomenų bazių panaudojimas

2015 m. buvo vykdyti elektroninio katalogo sudarymo darbai. Parengti 5 799 bibliografiniai įrašai, redaguoti 17 245 įrašai. Buvo sukurti 12 407 egzemplioriai; iš jų – 1 783 rekataloguoti.

2015 m. sumažėjo prenumeruojamų duomenų bazių paklausa. Vartotojai galėjo naudotis **15** prenumeruojamų duomenų bazių (toliau – DB): 1 lietuviška DB (Verslo žinių archyvu) ir 14 užsienio DB: Credo; EBSCO DB paketu (10 atskirų DB); Emerald Management eJournals Collection; Naxos Music Library; Taylor & Francis. Taip pat turėjome galimybę nemokamai (pagal projektą) naudotis DB Window of Shanghai.

Duomenų bazėse atlikta 21 000 paieškų. Pagal turimus duomenis (ne visos DB pateikia statistiką) iš prenumeruojamų DB atsisiųsta ir peržiūrėta 5 100 įrašų (iš jų: 3846 turiniai, 1254 aprašiniai įrašai). 2015 m. veiklos rezultatus sumažino tai, kad netikėtai nebuvo užsakyta teisinė DB Infolex.

Užregistruotas 41 naujas nuotolinis prenumeruojamų DB vartotojas: EBSCO – 30 (dabar iš viso 235), Naxos Music Library – 11. Taigi, šiuo metu yra 350 vartotojų, kuriems suteikiama nuotolinė prieiga (kai kurių DB šiuo metu nebeturime).

Dokumentų skaitmeninimo veikla

2015 metais toliau buvo rengiamasi bibliotekos dalyvavimui projekte „**Visuomenės poreikius atitinkančios virtualios kultūrinės erdvės vystymas**“. 2015 m. dalyvauta keliuose susitikimuose dėl projekto įgyvendinimo ir VAVB įsitraukimo į projekto veiklas galimybių aptarimo bei sudaryta darbo grupė, kurioje planuojamos dvi veiklų kryptys – skaitmeninimo koordinavimas ir technologiniai sprendimai.

Per 2015 m. buvo suskaitmeninta **4 338** puslapiai. Taip pat skaitmeninami skirtingoms veikloms reikalingi dokumentai.

Seni/ar reti dokumentai bibliotekoje

2015 metais papildyti mnemoniniai bibliotekos fondai (Reti leidiniai, Mickevičiana, Regiono fondas), kurie gali būti įdomūs dėl savo poligrafinės ar istorinės vertės.

2015 metais į **Retų² leidinių fondą** iš naujai gautų dokumentų paskirti daugiau kaip 500 dokumentų.

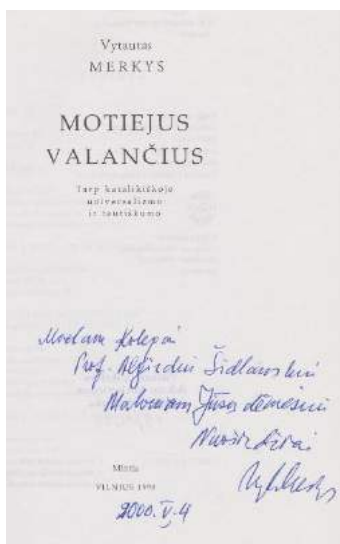
2014 metais bibliotekai buvo padovanota, o 2015 m. sutvarkyta **dalį Vilniaus universiteto profesoriaus istoriko Algirdo Šidlausko asmeninės bibliotekos**. Bibliotekos darbuotojai peržiūrėjo dovanotas knygas ir atrinko tinkamas. Tai – lietuvių išėivių leidiniai bei autografuotos ar/ir dedikuotos A. Šidlauskui knygos. Viso 56 dokumentai. Tarp jų – knygos su istorikų E. Aleksandravičiaus ir A. Kulakausko, V. Merkio S. Jegelevičiaus dedikacija, S. Kaubrio, E. Gudavičiaus, J. Jurginio, M. Jučo autografu. Taip pat galime rasti J. Čepinskio, V. Dolinsko, J. Kubiliaus, A. Piročkino, D. Urbo, R. Skučaitės, A. Samalavičiaus, A. Šliogerio dedikacijas prof. A. Šidlauskui (26 pav. Vytauto Merkio dedikacija Algirdui Šidlauskui).

Jono Varno kolekcija atiduota paties savininko. Tai knygų apie karikatūrą, karikatūristų darbus rinkinys (daugiau kaip 170 leidinių išleista įvairiu laiku įvairiomis kalbomis). Visi su Jono Varno ekslibrisu, kuriame pavaizduotas Adomas Mickevičius (27 pav. Jono Varno ekslibrisas).

² Retų leidinių fondas – bibliotekos fondo dalis saugoma uždareme fonde (iki specialaus kitokio sprendimo priėmimo), atliekantis informacinę ir archyvinę funkcijas. Fondas saugojamas iki bibliotekos likvidavimo. Jis skirtas skaitytojų mokslo ir kultūros poreikių tenkinimui dokumentine informacija bei istorinę vertę turinčių paskelbtųjų ir neskeltųjų dokumentų, o taip pat kaip kultūrinis paveldas. Šio universalus (pagal dokumentų rūšis, kalbas, tematiką) fondo chronologinės ribos: - XVII a. – 1945 m. dokumentai;- vėlesnis laikotarpis (nuo 1945 iki šių dienų) - mokslui ir kultūrai nusipelnusių žmonių asmeninėms bibliotekoms priklausę leidiniai (su autografais, marginalijomis, dedikacijomis, proviniencijomis ir t.t.).

26 pav. Vytauto Merkio dedikacija Algirdui

Šidlauskui

27 pav. Jono Varno ekslibrisas

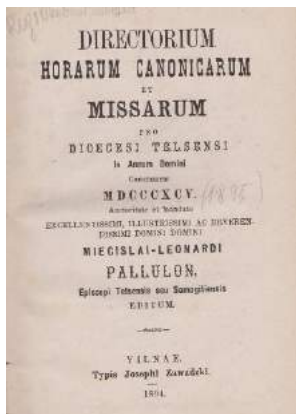

Tarp retų leidinių, kurie kažkada priklausė Vilniaus II-ajai viešajai bibliotekai (iš šios bibliotekos fondų buvo dalinai formuojamas Vilniaus apskrities Adomo Mickevičiaus viešosios bibliotekos fondas), išsiskiria leidiniai, kurie priklausė Vilniaus prekybos ir pramonės visuomeninės organizacijos (Виленское торгово-промышленное общественное собрание) bibliotekai. Daugelis jai priklaususių leidinių su spaudu „Библиотека Виленск. торгово-промышл. обществен. собрания“ bei įrištos tekstiliniu įrišimu. Ant daugelio viršelių – superekslibrisas (monograma iš 5 raidžių) (28 pav. Superekslibrisas).

28 pav. *Superekslibrisas*

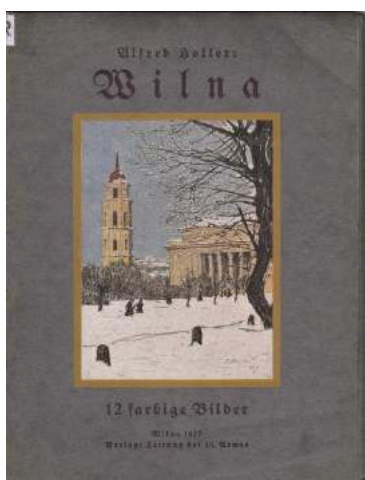
Regiono fondas 2015 metais pasipildė 265 (191 pavadinimas) leidiniais. Iš asmenų gauta – 67 fiz. vnt., pirktą iš UAB Lofanta – 101 fiz. vnt. (81 pavadinimas), iš Patogu pirkti – 46 fiz. vnt. Kalbomis daugiausia įsigyta lietuvių – 157 ir lenkų 72. Šakomis – daugiausia – 9 skyriais – 71; grožinės – 37; meno – 59; visuomenės mokslų – 35.

31 pav. Knyga „Directorium horarum canonicarum et missarum pro dioecesi Telsensi in annum domini ...“

Žymus vokiečių dailininkas (grafikas ir peizažistas) Alfredas Holeris (1888-1954) per Pirmąjį pasaulinį karą tarnavo kariuomenės dailininku Vilniuje. Taip ir gimė Vilniaus vaizdai, kuriuos biblioteka įsigijo 2015 metais. 1917 metų leidinys vertingas ir jame įklijuotu (tikėtina) buvusio savininko Zigmo Raulinaičio (išeivio, Lietuvos karo istoriko, žurnalisto) ekslibrisu. Jo kūrėjas vienas žinomiausių Lietuvos išeivijos dailininkų Vytautas Kazimieras Jonynas (32 pav. Zigmo Raulinaičio ekslibrisas).

32 pav. Zigmo Raulinaičio ekslibrisas

Dalis iš asmeninių bibliotekų atkeliavusių knygų bibliotekai neturi vertės. Todėl jos atiduodamos į Mainų lentyną, naujesnės atrinktos dovanai nakvynės namams (100 knygų), atiduotos

(kartu su 300 nurašytų leidinių) Monikos Diršytės performansui „Veidaknygė“ (1000 vnt.) <https://www.youtube.com/watch?v=OnCGZkOSf2M> bei Dailės akademijos studentei Miglei Kriauciūnaitei (instaliacijai).

Dovanojamų leidinių priėmimas, saugojimas, paskirstymas ir išvežiojimas Lietuvos apskričių ir savivaldybių bibliotekoms

2015 metų pavasarį Lietuvos Respublikos kultūros ministerija VAVB perdavė vieną iš įgyvendintų funkcijų – dovanojamų leidinių priėmimą, saugojimą, paskirstymą ir išvežiojimą Lietuvos apskričių ir savivaldybių bibliotekoms. Liepos mėnesį buvo parengta ir bibliotekos direktoriaus patvirtinta „Dovanojamų leidinių priėmimas, saugojimas, paskirstymas ir išvežiojimas Lietuvos apskričių ir savivaldybių bibliotekoms tvarka“, kurioje numatyti pagrindiniai reikalingi dokumentai, priėmimo, saugojimo bei paskirstymo principai. Per pusmetį iš fizinių ir juridinių asmenų buvo gauta ir paskirstyta **18 223 vnt. (27 pavadinimai) leidinių**. Knygos ir periodiniai leidiniai gauti iš Asociacijos LGL, UAB „LIETPAK“, Misionieriško labdaros fondo „Šviesa rytuose“, prof. Algio Butkaus, AB Spaudos, Jūratės Morkūnienės, Alfonso Čepausko, Audriaus Remeikio, Felikso Vaitkaičio, paramos fondo „Leono XIII fondas“, Svėdasiškių draugijos „Alaušas“, bei koncertinės įstaigos Lietuvos nacionalinė filharmonija (33 pav. Dovanojamų leidinių priėmimas).

33 pav. Dovanojamų leidinių priėmimas

Gerinta bibliotekų paslaugų kokybė nustatytoje teritorijoje

2015 m. sprendimai dėl bibliotekų paslaugų kokybės gerinimo priimti VAVB regiono bibliotekų tarybos posėdžių metu, įgyvendinti bendradarbiaujant su Regiono bibliotekomis, rengiant bendrus projektus, stiprinant bibliotekininkų kompetencijas ir įgyvendinant kitas bendras veiklas.

2015 m. organizuoti 2 VAVB regiono bibliotekų tarybos posėdžiai:

✓ 2015 m. gegužės 12 d. Tarybos nariai susirinko išvažiuojamame Tarybos posėdyje Vilniaus miesto savivaldybės centrinėje bibliotekoje (posėdžio sekretorė – Odeta Maziliauskienė). Svarstyti pagrindiniai klausimai:

„Bibliotekos pažangai 2: Vilniaus regiono viešųjų bibliotekų projektų apžvalga“ (Eugenijus Stratilatovas, projekto „Bibliotekos pažangai 2“ vadovas)
Informacinio ir medijų raštingumo programos Vilniaus regiono bibliotekose (Simona Žilienė, Vilniaus miesto savivaldybės centrinės bibliotekos direktorės pavaduotoja; Neringa Androšiūnaitė, VAVB Regiono bibliotekų metodikos ir vadybos centras)
Regiono bibliotekininkų konkurso nuostatų pristatymas ir aptarimas (Laura Juchnevič, VAVB Regiono bibliotekų metodikos ir vadybos centras)
Kvalifikacijos kėlimo renginių planas Vilniaus regione 2015 m. (Šarūnas Šulcas, VAVB Regiono bibliotekų metodikos ir vadybos centras)
Kraštotyros informacijos poreikis bei panaudojimo perspektyvos Alytaus ir Vilniaus apskrityse: tyrimo apžvalga (Rita Paliukaitė-Medeckienė, VAVB Regiono bibliotekų metodikos ir vadybos centras)

✓ 2015 m. gruodžio 10 d. Tarybos nariai susirinko VAVB (posėdžio sekretorius – Šarūnas Šulcas). Svarstyti pagrindiniai klausimai:

Bibliotekų metų programos pristatymas (Gražina Lamanauskienė, Lietuvos Respublikos kultūros ministerija)
El. paslaugų Alytaus ir Vilniaus apskričių savivaldybių viešosiose bibliotekose tyrimo rezultatų pristatymas (Rita Paliukaitė-Medeckienė, VAVB Regiono bibliotekų metodikos ir vadybos centras)
IFLA 81-osios konferencijos pristatymas (Laura Juchnevič, VAVB Regiono bibliotekų metodikos ir vadybos centras)
Vilniaus žydų viešosios bibliotekos veiklos pristatymas (Žilvinas Beliauskas, Vilniaus žydų viešoji biblioteka)

2015 m. tradicinis Šventinis renginys, skirtas Regiono bibliotekininkams, minintiems darbo jubiliejus ir pasižymėjusiems profesinėje veikloje, taip pat įvyko gruodžio 10 d. (34 pav. Akimirkos iš 2015 m. Šventinio renginio). Pasirinkta renginio tema – Kūrybiškumas bibliotekose. Regiono bibliotekininkus sveikino Kultūros viceministras dr. Romas Jarockis.

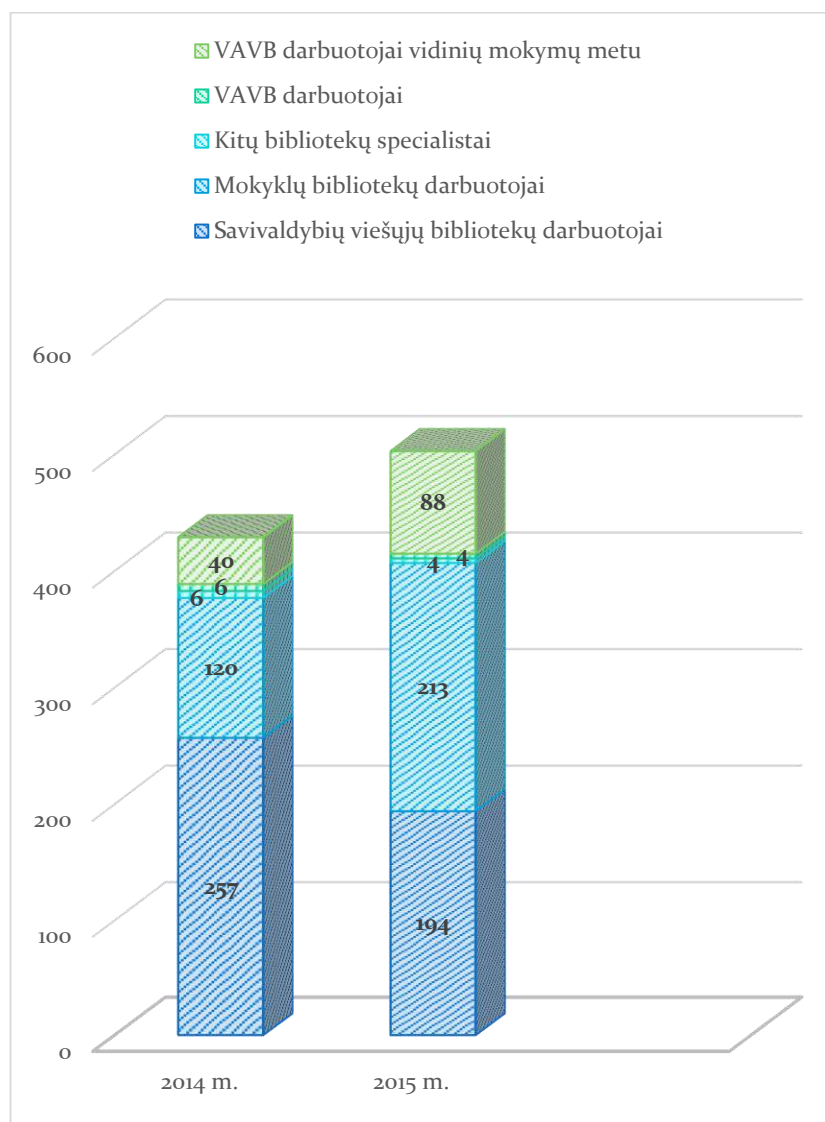

Bibliotekininkų kvalifikacijos kėlimo renginių organizavimas

2015 m. VAVB vyko mokymai pagal tris mokymų komplektus: mokymai savivaldybių viešųjų bibliotekų specialistams, mokymai mokyklų bibliotekininkams (Profesinių žinių dienos) ir vidiniai (darbuotojų) mokymai.

Kvalifikacijos kėlimo renginiai finansuoti iš bibliotekos biudžeto lėšų ir įgyvendinant du Lietuvos kultūros tarybos iš dalies finansuotus projektus: „Bibliotekų specialistų mokymai 2015“ (VAVB kaip LNB projekto partneris) ir „Mokyklų bibliotekininkų atstovavimo gebėjimų stiprinimas“. Per metus iš viso buvo apmokyti **503** bibliotekų specialistai, įvyko 17 kvalifikacijos kėlimo renginių (35 pav. 2014-2015 m. kvalifikacijos kėlimo renginių dalyvių pasiskirstymas). Mokymus vedė bibliotekos darbuotojai arba samdomi lektoriai. Pagrindinė problema, su kuria susidurta organizuojant mokymus – netolygus finansavimas. Dėl šios priežasties, daugelis mokymų buvo įgyvendinti antrą metų pusmetį

35 pav. 2014-2015 m. kvalifikacijos kėlimo renginių dalyvių pasiskirstymas

Pastebėtina, kad įgyvendinus projektą, 2015 m. buvo apmokyta daugiau mokyklų bibliotekininkų nei savivaldybių viešųjų bibliotekų specialistų – tokia VAVB praktika nėra įprasta, nenumatoma 2016 m. laikytis tokios kvalifikacijos kėlimo renginių dalyvių struktūros.

2015 m. suorganizuoti 5 išvažiuojamieji kvalifikacijos kėlimo renginiai Vilniaus regione, savivaldybių viešosiose bibliotekose, kurios išreiškė poreikį siūlomoms temoms.

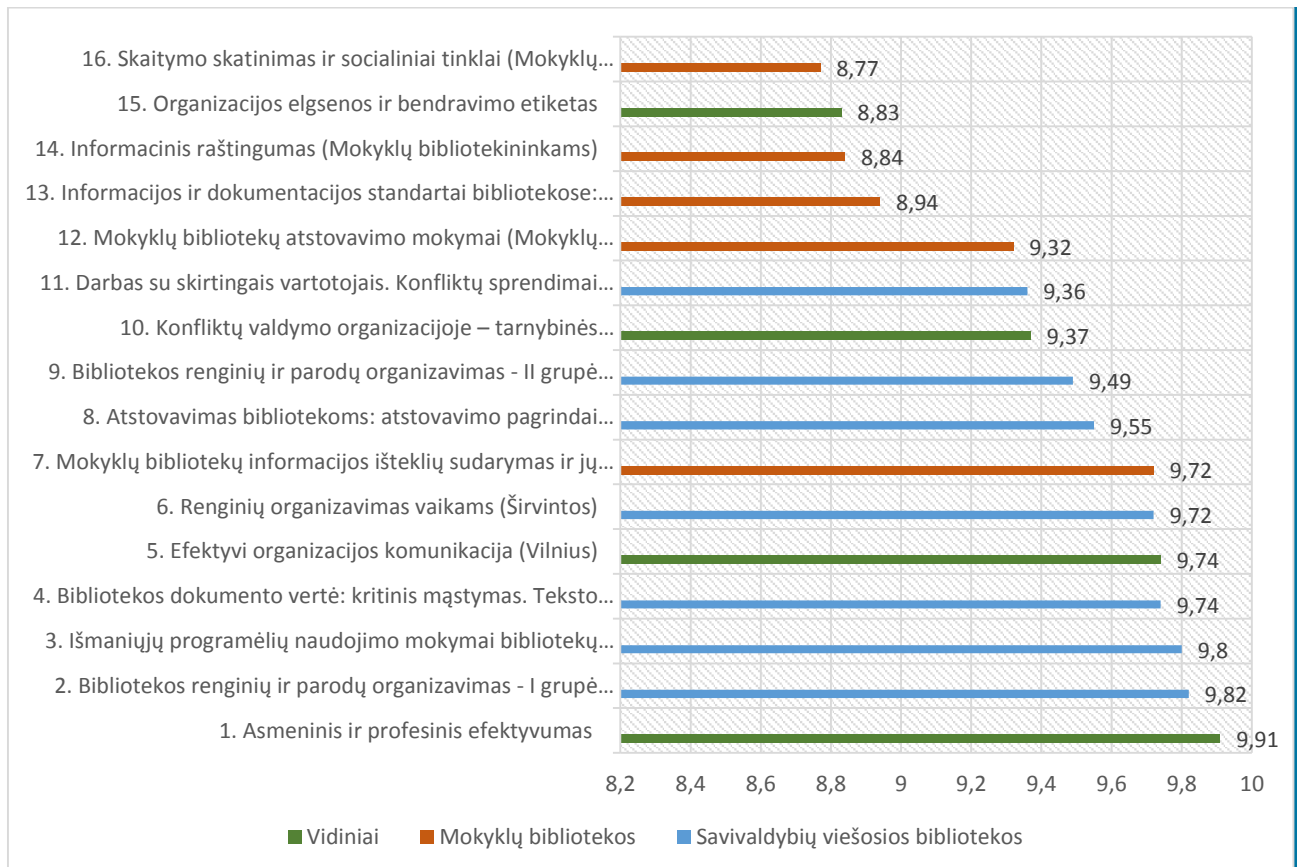
Įgyvendinus kvalifikacijos kėlimo projektus, buvo parengtos bibliotekininkų mokymų priemonės – Astos Kazakevičiūtės-Bankauskienės mokomasis leidinys „Bibliotekos fondo sudarymas: praktinė priemonė mokyklų bibliotekininkams“ ir Lauros Juchnevič, Aldonos Jeleniauskienės ir Astos Kazakevičiūtės-Bankauskienės sudarytas el. leidinys „Gerieji atstovavimo mokyklų bibliotekoms pavyzdžiai: atstovavimo mokyklų bibliotekoms mokymų medžiaga“ (36 pav. 2015 m. parengta mokymų medžiaga).

36 pav. 2015 m. parengta mokymų medžiaga

Organizuoti mokymai kvalifikacijos renginių dalyvių vertinti aukštais balais, vidurkis – **9,43** 10-ties balų vertinimo sistemoje (37 pav. 2015 m. mokymų vertinimas balais).

37 pav. 2015 m. mokymų vertinimas balais

Stipriosios įvykusių mokymų pusės:

1. Aukšta pasirinktų lektorių kvalifikacija ir dalyko išmanymas;
2. Dėstytojų profesionalumas, geranoriškumas ir kolegiškumas;
3. Dėstytojų gebėjimas valdyti auditoriją ir laiką;
4. Praktinių užduočių įvairovė;
5. Užmegzti glaudesni ryšiai su kuruojamo Regiono bibliotekų darbuotojais;
6. Parengti reprezentacinės medžiagos komplektai pagerino mokymų kokybę;
7. Susisteminta ir gerai paruošta mokymų bei padalomoji medžiaga.

Silpnosios įvykusių mokymų pusės

1. Mažas mokymams įgyvendinti skirtas finansavimas;
2. Mokymų intensyvumas;
3. Skirtingas dalyvių žinių apie dėstomą dalyką lygis;
4. Nevisiškai mokymams tinkama materialinė bazė (kėdės, apšvietimas, šiluma, techninė įranga);
5. Informacijos sklaida prieš mokymus;
6. Mažas išvažiuojamųjų mokymų kiekis.

Savivaldybių viešųjų bibliotekų darbuotojai, dalyvavę mokymuose, liko patenkinti ir daugelis pageidavo mokymų tęstinumo kitais metais, kvietė dėstytojus atvykti dėstyti į rajonus. Mokyklų bibliotekininkai taip pat labai džiaugėsi galimybe kelti kvalifikaciją, įgyti reikalingų profesinių žinių bei susitikti su savo kolegomis iš kitų bibliotekų. Į mokymus registravosi trigubai daugiau dalyvių nei įmanoma sutalpinti turimose patalpose – susidomėjimas mokymais ypač didelis.

Atliktų tyrimų rezultatų pristatymas

Tyrimas „Kraštotyros informacijos poreikis bei panaudojimo perspektyvos Alytaus ir Vilniaus apskrityse“ atliktas bendradarbiaujant su Alytaus rajono savivaldybės viešąja biblioteka. Tyrimo tikslas – išsiaiškinti kraštotyros informacijos poreikį bei panaudojimo perspektyvas tenkinant Alytaus ir Vilniaus apskričių bendruomenių pažintinius, kultūros, informacijos, turizmo ir rekreacijos poreikius. Tyrimo objektas – svetainė Vilnijos vartai ir jos lankytojai, Alytaus ir Vilniaus apskričių bendruomenių atstovai – VAVB ir Alytaus r. SVB lankytojai vaikai. Tyrimo uždaviniai – išanalizuoti naudojimosi svetaine Vilnijos vartai intensyvumą ir svarbiausius turinio naudojimo aspektus, išsiaiškinti lankytojų nuomonę apie svetainės atnaujinimą ir joje publikuojamos informacijos panaudojimo galimybes, išsiaiškinti potencialių kraštotyros informacijos vartotojų vaikų pažintines nuostatas ir poreikius. Tyrimo metodai: svetainės Vilnijos vartai apsilankymų statistinių rodiklių

analizė naudojant *Google analytics* statistikos skaitliuko duomenis, svetainės lankytojų internetinė apklausa ir potencialių kraštotyros informacijos vartotojų vaikų anketinė apklausa raštu. Tyrimo duomenys panaudoti rengiant projektą Bibliotekos pažangai 2 ir įgyvendinant šiame projekte numatytas veiklas. Remiantis tyrimo medžiaga parengtas straipsnis, kuris publikuotas VAVB svetainėje <http://regionas.amb.lt/?p=2697> ir du pranešimai, skaityti RBT posėdyje ir projekto #MŪSŪKRAŠTAS pristatymo renginyje.

Tyrimo išvados:

1. Tyrimo „Kraštotyros informacijos poreikis bei panaudojimo perspektyvos Alytaus ir Vilniaus apskrityse“ rezultatai įtikinamai parodo, kad informacija apie savo kraštą, jo istoriją, iškilias asmenybes domina bendruomenę ir yra aktuali iš to krašto kilusiems žmonėms. Svetainė Vilnijos vartai, kurioje publikuojama tokio pobūdžio informacija, sulaukia didelio gyventojų dėmesio ir jos lankomumas nuolat didėja.

2. Apsilankymų svetainėje Vilnijos vartai statistinių rodiklių analizė ir lankytojų apklausos rezultatai leidžia daryti išvadą, kad didžiausias jos privalumas yra publikuojamos informacijos turinys, tačiau svetainės patrauklumą mažina ribotos paieškos galimybės, nepatogi navigacija, neįdiegtos interaktyvios paslaugos, svetainė nepritaikyta naudotis neįgaliesiems. Svetainės funkcionalumų stoka menkina jos efektyvumą ir lemia didelį vienkartinį apsilankymų skaičių bei mažą vidutinę vieno apsilankymo trukmę.

3. Tenkinant bendruomenės pažintinius, kultūros, informacijos, turizmo bei rekreacijos poreikius būtina užtikrinti geresnį bibliotekose sukauptos vertingos kraštotyros informacijos prieinamumą virtualioje erdvėje, labiau pritaikant ją bendruomenės reikmėms. Svetainės Vilnijos vartai lankytojais dažniausiai siūlo atnaujinti ir išplėsti svetainės struktūrą, suteikti išplėstinės paieškos galimybę bei galimybę sudaryti teminius maršrutus žemėlapyje, įdiegti daugiau navigacijos patogumų.

4. Apklausos dalyvių nuomonė akivaizdžiai įrodo edukacinių programų kraštotyros temomis poreikį visų amžiaus tarpsnių bendruomenės atstovams. Svetainė Vilnijos vartai yra vertinama kaip įdomios ir naudingos informacijos šaltinis rengiant edukacines programas vaikams, jaunimui ir suaugusiesiems. Šios informacijos panaudojimas edukacijos tikslams padėtų bendruomenei įgyvendinti pažintines bei mokymosi visą gyvenimą nuostatas ir prisidėtų prie įvairių bendruomenės grupių pilietinio, kultūrinio, etninio tapatumo ugdymo.

5. Vaikų ir paauglių pažintinių poreikių ugdymui bei poreikių tenkinimo efektyvumui užtikrinti būtina taikyti patrauklias, šiai amžiaus grupei pritaikytas kraštotyros informacijos pateikimo formas ir būdus, naudojant modernias IKT priemones. Apklausos dalyviai dažniausiai pageidauja, kad juos dominanti informacija būtų pateikta filmuotoje medžiagoje, interaktyvių žaidimų, virtualių parodų,

virtualių ekskursijų formomis. Ieškodami žinių apie savo kraštą jie norėtų naudotis planšetiniais kompiuteriais, elektroninėmis skaityklėmis, interaktyviu stendu, interaktyvia lenta.

Tyrimas „Elektroninės paslaugos Alytaus ir Vilniaus apskričių savivaldybių viešosiose bibliotekose“ atliktas siekiant paskatinti e. paslaugų plėtrą ir naudojimąsi jomis Vilniaus regiono bibliotekose. Tyrimo uždaviniai – išanalizuoti Alytaus ir Vilniaus apskričių savivaldybių viešųjų bibliotekų teikiamų elektroninių paslaugų pasiūlą, išsiaiškinti vartotojų poreikius bei nuomonę apie šias paslaugas ir paslaugų kūrimo, teikimo bei plėtros problemas. Tyrimo metodai: bibliotekų interneto svetainių struktūros ir turinio analizė, vartotojų ir bibliotekų darbuotojų anketinė apklausa. Tyrimo metodika buvo rengiama bendradarbiaujant su Šiaulių apskrities Povilo Višinskio viešąją biblioteka, kuri atliko analogišką tyrimą Šiaulių ir Telšių apskričių savivaldybių viešosiose bibliotekose. Sudarant anketą bibliotekų darbuotojams, buvo panaudota didelė dalis Kauno apskrities viešosios bibliotekos parengto klausimyno, kuris buvo naudojamas atliekant tyrimą *Elektroninės paslaugos Kauno regiono viešosiose bibliotekose*. Interneto svetainių struktūros ir turinio analizė atlikta remiantis *Bendrujų reikalavimų valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų interneto svetainėms aprašu* ir Informacinės visuomenės plėtros komiteto prie Susisiekimo ministerijos parengtomis *Metodinėmis rekomendacijomis dėl valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų interneto svetainių atitikimo bendriesiems reikalavimams* bei papildomais kriterijais, susijusiais su naudojimosi svetaine patogumais. Tyrimo duomenys bus panaudoti nustatant Vilniaus apskrities Adomo Mickevičiaus viešosios bibliotekos ir Regiono savivaldybių viešųjų bibliotekų bendradarbiavimo bei veiklos kryptis elektroninių paslaugų tobulinimo ir plėtros srityje. Remiantis tyrimo medžiaga parengtas pranešimas, skaitytas RBT posėdyje.

Tyrimo išvados:

1. Apibendrinti tyrimo duomenys leidžia teigti, kad Regiono savivaldybių viešosios bibliotekos, siekdamos tenkinti kintančius bendruomenės narių poreikius, nemažai dėmesio skiria elektroninių paslaugų plėtrai, bet bendroje paslaugų struktūroje šių paslaugų pasiūla nepasižymi gausumu ir įvairove. Regiono bibliotekose dažniausiai teikiamos įprastos Lietuvos viešosioms bibliotekoms elektroninės paslaugos, t. y. interneto prieiga, interneto svetainė, elektroninis katalogas, elektroninės bibliografinės paslaugos, prieiga prie elektroninių duomenų bazių ir kt.

2. Regiono bibliotekose labiausiai išvystyta elektroninė paslauga yra interneto prieiga. Ją teikia visos bibliotekos, išskyrus keletą kaimo padalinių; visose pagrindinėse bibliotekose ir daugumoje padalinių yra bevielio interneto Wi-Fi prieiga. Pastaraisiais metais suaktyvėjo bibliotekų komunikacija su vartotojais virtualioje erdvėje – dauguma bibliotekų turi savo paskyras socialiniame tinkle *Facebook*. Apie pusė Regiono bibliotekų yra sukūrusios virtualių produktų, dažniausiai

virtualių parodų ir elektroninių leidinių. Kitos elektroninės paslaugos teikiamos tik pavieniais atvejais – tai filmukai, video medžiaga, virtuali biblioteka, bibliografinė duomenų bazė.

3. Užtikrinant bendruomenių informacinį aprūpinimą, didelis dėmesys skiriamas paslaugų, susijusių su Lietuvos integralios bibliotekų informacijos sistemos (LIBIS) diegimu ir programinės įrangos panaudojimu, kūrimui: visose viešosiose (pagrindinėse) bibliotekose ir trečdalyje miesto bei kaimo padalinių baigti dokumentų rekatalogavimo darbai, įdiegtas LIBIS skaitytojų aptarnavimo posistemis, dauguma pagrindinių bibliotekų teikia dokumentų užsakymo elektroniniame kataloge paslaugą, daugiau kaip pusė – dokumentų rezervavimo paslaugą.

4. Bibliotekų interneto svetainės, kurios ne tik padeda užtikrinti prieigą prie paslaugų, išteklių, bibliotekos sukurtų virtualių produktų, bet ir reprezentuoja biblioteką, yra reguliariai atnaujinamos ir papildomos aktualia informacija. Regiono bibliotekų svetainės turi daug privalumų: jos tinka įvairioms naršyklėms ir greitai užsikrauna, svetainėse naudojamas aiškus ir tinkamo dydžio šriftas, laikomasi trijų pelės paspaudimų taisyklės, daugumoje svetainių įdiegta žodinės paieškos sistema, yra svetainės žemėlapis, įdiegta RSS funkcija, jos pritaikytos mobiliesiems įrenginiams ir kt. Nepaisant to, svetainių analizės rezultatai rodo, kad svetainių struktūra ir jose pateikiama informacija tik iš dalies atitinka *Bendrujų reikalavimų valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų interneto svetainėms aprašo* reikalavimus: daugelyje svetainių nėra visų privalomų skyrių ir jų sričių, pateikta ne visa privalomoji informacija, kai kuriuose svetainių skyriuose skelbiama pasenusi, nesusisteminta informacija, nenurodoma jos atnaujinimo data, svetainės nepritaikytos naudotis neįgaliesiems ir kt. Daugumai svetainių struktūros ir turinio trūkumų ištaisyti nereikia papildomų investicijų, tačiau reikia įdėti nemažai kruopštaus darbo ir užtikrinti nuolatinę svetainių priežiūrą.

5. Vartotojų apklausos duomenys rodo, kad populiariausia paslauga yra interneto prieiga, kuria naudojasi absoliuti dauguma respondentų ir vertina ją kaip svarbiausią bibliotekų teikiamą elektroninę paslaugą. Žymiai rečiau respondantai lankosi bibliotekų interneto svetainėse, ieško leidinių elektroniniame kataloge, domisi bibliotekos skelbiama informacija socialiniuose tinkluose ir kt.; daugeliui bibliotekų lankytojų šios paslaugos nėra tapusios įprastomis, kasdienėmis paslaugomis. Įvertinus tai, kad nuolat didėja interneto prieigą turinčių namų ūkių skaičius, galima prognozuoti, kad mažėjantis šios bibliotekų paslaugos poreikis ateityje dar labiau sumažės, todėl siekiant didinti bibliotekų patrauklumą ir užtikrinti tam tikrų bendruomenių grupių, ypač jaunimo, poreikių tenkinimą, būtina kurti naujas ir įvairesnes nuotolineis bei interaktyvias bibliotekų paslaugas.

6. Apklausos duomenys leidžia daryti išvadą, kad didelė dalis bibliotekų lankytojų mažai žino arba iš viso nežino apie bibliotekų teikiamas elektronines paslaugas, jiems trūksta informacijos apie tai, kaip jomis naudotis, daugelis respondentų negali atskirti, kokias paslaugas teikia bibliotekos, o kokias – kitos įstaigos. Šio pobūdžio informacijos stoka turi neigiamą įtaką elektroninių paslaugų

paklausai ir lemia mažesnę naudojimosi jomis intensyvumą. Bibliotekų interneto svetainėse neišnaudotos galimybės išsamiau ir patraukliau pristatyti šias paslaugas, pateikiant detalią informaciją apie tai, kaip jomis naudotis.

7. Bibliotekų darbuotojų teigimu, didžiausios problemos kuriant ir tobulinant elektronines paslaugas yra techninių galimybių ir įrangos stoka, darbuotojų žinių bei įgūdžių stoka ir nepakankamas darbuotojų skaičius. Spręsti šias problemas ir užtikrinti elektroninių paslaugų plėtrą bei gerinti jų kokybę padėtų Regiono SVB darbuotojų konsultavimas ir mokymai, skirti naujų elektroninių paslaugų diegimui ir plėtrai, dalinimasis patirtimi ir naujomis idėjomis, bendrų VAVB ir Regiono SVB projektų kūrimas bei įgyvendinimas.

Įvykdytos tarpbibliotekinio skolinimo užklauskos, gautos iš kitų bibliotekų

2015 metais bibliotekos tarpbibliotekinio abonemento (toliau tekste – TBA) paslaugomis naudojosi 23 abonentai (bibliotekos).

2015 m. gautos 594 TBA užklauskos, išsiųsti 594 dokumentai. Daugiausiai užklauskų pateikė Trakų rajono savivaldybės viešoji biblioteka (149), Ukmergės savivaldybės viešoji biblioteka (104) ir Lietuvos aklųjų biblioteka (85).

VAVB 2014 m. dažniau naudojosi Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos paslaugomis: siųstos 35 užklauskos, gauti 29 leidiniai, 15 iš jų buvo skirti Vilniaus žydų viešojoje bibliotekoje organizuoti parodai, 14 skirta bibliografų tiesioginiam darbui.

Populiarinta TBA paslauga: įvykdytos 3 suplanuotos reklaminės priemonės, teikiamos individualios metodinės konsultacijos dėl naudojimosi TBA paslauga, siunčiami el. laiškų ciklai, platinamos skrajutės, lankstinukai, skirtukai ir kt. mokyklose, universitetuose, institutuose, Teritorijos viešosiose bibliotekose.

Atstovavimas ir bendradarbiavimas

Biblioteka 2015 m. aktyviai dalyvavo įvairių **asociacijų veikloje**:

- dalyvauta Lietuvos bibliotekininkų draugijos (LBD) veikloje. Bibliotekoje įsikūręs LBD skyrius, kurio pirmininkė Asta Kazakevičiūtė-Bankauskienė, 2015 m. tradiciškai organizavo skyriaus apdovanojimus „Pelėdos“ (38 pav. VAVB 2015 m. „Pelėdos“).

- dalyvauta Apskričių viešųjų bibliotekų asociacijos (AVBA) veikloje: organizuota ir dalyvauta AVBA sesijose ir kituose renginiuose (konferencijose), skaityti pranešimai išvažiuojamosiose sesijose, atstovauta asociacijai darbo grupėse;

- dalyvauta Lietuvos mokslinių bibliotekų asociacijos (LMBA) veikloje.

2015 m. daug dėmesio skirta atstovavimui. Ieškota naujų partnerių ir rėmėjų Skaitymo festivaliui (pradėta bendradarbiauti su leidykla „Vyturys“, UAB „Neptūnas“ ir kt.), bibliotekos leidinio „Pasižvalgymai po Vilnių“ leidybai (pagrindiniu rėmėju tapo VšĮ „Lietuvos paminklai). Taip pat palaikyti ryšiai su nuolatiniiais bibliotekos draugais: Lietuvos nacionaline Martyno Mažvydo biblioteka, priskirtos teritorijos savivaldybių viešosiomis ir mokyklų bibliotekomis, kitomis apskričių viešosiomis ir jų teritorijose esančiomis bibliotekomis; formalaus ir neformalaus švietimo įstaigomis, (pasirašyta bendradarbiavimo sutartis su Jono Pauliaus II gimnazija); taip pat su vaikų namais, užsienio šalių ambasadomis Lietuvoje; siekiama palaikyti ryšius su viešosiomis įstaigomis ir privačiomis organizacijomis, leidyklomis ir kt.

Vykdyta Valstybės kultūros įstaigų infrastruktūros plėtros programa

2015 m. gruodžio 31 d. duomenimis, dėl rekonstrukcijos, biblioteka iš 5 678 m² (Trakų g. 10, Trakų g. 12 ir Gedimino per. 24-9) bendrojo ploto patalpų naudoja 3 830 m², iš jo naudingas plotas sudaro 2 426 m².

2015 metais programos įgyvendinimui skirta 144,810 tūkst. Eur, už šią sumą atlikti numatyti darbai už ataskaitinį laikotarpį.

Rezultatas: Investicinis projektas įvykdytas procentais nuo bendros projekto vertės – **53 %**.

Svarbiausi atlikti darbai: sienų ir lubų tinkavimas., durų montavimas, rūšio langų montavimas, parketo grindų įrengimas, grunto kasimas rūsyje, pamatų pagilinimas, sustiprinimas, vėdinimo sistemos montavimas, fasadų tinkavimas, sanavimas ir dažymas, laiptų turėklų restauravimas, lietvamzdžių pakeitimas, tapybos netekčių vietų spalvinimas, silpnųjų srovių kabelių montavimas, elektros kabelio montavimas, šviestuvų montavimas, šildymo sistemos vamzdžių su izoliacija montavimas, grūdinto stiklo stogelio montavimas ir kiti darbai.

2016 metų bibliotekos veiklos prioritetai

2016 m. biblioteka, kartu su kitomis šalies bibliotekomis, minės **Bibliotekų metus**. Alytaus ir Vilniaus apskrityse planuojama įgyvendinti Bibliotekų metų veiklas: organizuoti knygų mugės, bibliotekų leidybinės veiklos pristatymus, leidyklų dienas; taip pat planuojama dalyvauti skaitymuose „Vasara su knyga“, kurie skirti vaikams ir jaunimui.

Planuojama įgyvendinti koordinuojamus mobilumo ir kultūrinės veiklos projektus regione, ieškoti naujų bibliotekų veiklos formų, bibliotekos paslaugas priartinti prie skaitytojų: bus dalyvaujama Knygų mugėje, organizuojamas Skaitymo festivalis, įgyvendinamas tarptautinis ERASMUS+ projektas (su tarptautiniais partneriais kuriama nuotolinio mokymosi aplinka), užbaigtas Bibliotekos pažangai 2 projektas „#MŪSŪKRAŠTAS“.

2016 m. visi bibliotekos centrai ruošis darbui rekonstruotoje bibliotekoje: bus parengta ir įgyvendinama ilgalaikė „Bibliotekos žmogiškųjų išteklių strategija“, stiprinamos darbuotojų lankytojų aptarnavimo kompetencijos, ruošiamasi dirbti su šiuolaikinėmis technologijomis, taip pat organizuojamas ir pritaikomas naujų paslaugų (leidinių rezervavimo ir užsakymo) teikimui bibliotekos dokumentų fondas.

Pagal VAVB padalinių ataskaitų tekstus, metų ataskaitą parengė

Laura Juchnevič

Direktorius pavaduotoja, Regiono bibliotekų metodikos ir vadybos centro vadovė